СЫЙЛЫ ИНДЖИЛ

МАРКГА КЁРЕ

Биринчи башы

1 Креститэтиучю Ахияны къумтюзде этгенлери. 9 Иссаны крестит этилгени[1]. 12 Иблис Аны терилтирге кюрешеди. 14 Исса ауаз берирге чыгъады. 16 Пётрну, Андрейни, Иаковну эм да Иоанны чакъырылгъанлары. 23 Кирли рухну[2] адамдан къысталгъаны. 29 Пётрну къайынан асыны 32 эм башха кёб-лени ауруууларындан сау болгъанлары. 41 Келепенлини сау болгъаны.

1. Аллахны Уланы Исса Христосну[3] Инджилини[4] баш-
ланнганы
2. пайгъамбарлада джазылгъаныча: »ма, Мен Мени Мёле-
гими Сени аллынгда джибереме, Ол Сени аллынгда Сени
джолунгу хазырларыкъды« (Малах. 3:1).
3. »Къумтюзде къычыргъанны таушу: хазырлагъыз Раб-
биге джол, Аннга джолланы тюзетигиз« деб (Исаия 40:3)—
болгъанды.
4. Къумтюзде крестит эте эм гюнахланы кечилирлери
ючюн тоба креститни этилири юсюнден ауаз бере, Ахия
келди.
5. Аны аллына бютюн Иудей халкъы эм да Иерусалимлиле
чыгъа эдиле; эм кеслерини этген гюнахларын айта, Иордан
суунда бары аннга кеслерин крестит этдире эдиле.

---

1 Крестит этмек—христиан дининде суугъа кёмюу бла адамгъа Аллахны буюругъунда джюрюрге иннет этдириу адет, ритуал.

2 Кирли рух—шайтан, джин.

3 Христос — (грекча) Сайланнган, Аллах сайлагъан магъанада.

4 Инджил (грекча—Евангелие) — къуанч хапар.

6. Ахияны кийми тюйе джюнден эди, белинде да къайиш белбау бар эди, кеси да маджала бла чегет бал ашай эди.

7. Ауаз бере уа, ол былай айта эди: мени ызымдан менден да Кючлю келеди, мени Аны чарыгъыны баун иилиб тешерча багъам да джокъду;

8. Мен сизни суу бла крестит этдим, Ол а сизни Сыйлы Рух[1] бла крестит этерикди.

9. Ол кюнледе керти да Исса Галилей Назаретинден келди эм Ахиягъа кесин Иордан суунда крестит этдирди.

10. Эм да Ол суудан чыкъгъанлай, олсагъат кёкле джарылыб, Аны юсюне, кёгюрчюн кибик, Рухну энгенин Ахия кёргенди.

11. Эм да кёкледен: Сен Мени Сюйюлген Уланымса, Мен Сеннге разыма—деген бир тауш эштилди.

12. Андан сора узаймай Аны Рух къумтюзюне элтеди.

13. Ол анда, Иблис джангылтыргъа кюреше, джануарла бла къыркъ кюн къалады; Мёлекле да Аннга джумуш эте эдиле.

14. Аны ызы бла, Ахия да тутмакъгъа салыннгандан сора, Исса, Аллахны Патчахлыгъын белгили этген Инджилинден ауаз бере, Галилеягъа келеди.

15. Эм да: Аллахны Патчахлыгъы къурулур заман толуб джуукълашханды, тоба эте, Инджилге инаныгъыз—дейди.

16. Галилей тенгизни къатындан оза туруб а, Симонну эм аны къарнашы Андрейни, тенгизде чабакъауну ата тургъанлай, кёрдю, ала уа экиси да чабакъчыла эдиле.

17. Эм да Исса алагъа: келигиз Мени ызымдан, Мен сизни адам тутуучула этерме—деди.

18. Ала да олсагъат, ауларын къоюб, Аны ызындан тебрейдиле.

19. Алайдан бираз кетгенлей, Зеведейни уланы Иаков бла аны къарнашы Иоанны, къайыкъда ауларын джамай тургъанлай, кёрдю

20. Олсагъат аланы да чакъырды; ала да, аталары Зеведейни ишчиле бла къайыкъда къоюб, Аны ызындан тебредиле.

---

1 Сыйлы Рух—Аллахны Руху, къудрети, нюрю. Христиан динине кёре, Аллахны бу юч сыфатындан бири: Ата Аллах, Аллахны Уланы (Исса) эм да Аллахны Руху.

21. Алайдан да Капернаумгъа келедиле; эм къысха огъуна шабаткюн Ол, синагогагъа[1] кириб, халкъны юретиб башлайды.

22. Ала да Аны юретгенине сеир боладыла, нечюн десенг, Ол аланы китабчылача[2] болмай, уллу кючю болгъанча, юрете эди.

23. Аланы синагогаларында уа кирли рухлу бир киши болгъанды; ол:

24. къой, бизни бла неге кюрешесе, Назаретли Исса?—деб къычырды. Сен бизни тас этерге келдинг! Сени ким болгъанынгы билеме, Сен Аллахны Сыйлысыса—деди.

25. Алая Исса: сёлешме, чыкъ аны ичинден—деб, аны сёлештирмеди.

26. Олсагъат аны ичинде болгъан кирли рух, аны титретиб эм да ачы къычырыкъ бла, аны ичинден чыкъды.

27. Эм алайдагъыла, къоркъуугъа кириб, бирбирлерине: неди бу? бу джангы окъуу, Ол кирли рухлагъа дамы этдиреди айтханын, ала да Аны айтханынамы сыйыныбдыла? —дедиле.

28. Къысха заман ичинде Аны хапары Галилеяны хар джерине джайылады.

29. Синагогадан чыкъгъанлай кёб турмадан, Иаков эм да Иоанн бла бирге, Симон бла Андрейни юйлерине келдиле.

30. Симонну къайын анасы уа къаты ауруб эди; олсагъат аны Иссагъа билдирдиле.

31. Ол аны къатына келди эм да, къолундан тутуб, ёрге къобарды; олсагъат аны ауруу тас болду, кеси да алагъа джумуш этиб башлады.

32. Ашхам болуб, кюн бата тебрегенлей, Аннга бютюн ауругъанла бла алыннганланы келтириб башлайдыла.

33. Эм да бютюн шахар халкъы эшикаллына джыйылады.

34. Ол тюрлю-тюрлю аурууладан инджилгенледен бир кёбюн сау этди; кёб алыннганны ичлеринден шайтанларын къыстады эм шайтанлагъа, биз аны таныйбыз, Ол Христосду—деб айтыргъа къоймады.

35. Эртденбла уа, бек эртде къобуб, эшикге чыкъды эм киши болмагъан бир джерге барыб дуагъа турду.

---

1 Синагога—чуут клиса.

2 Китабчы—сыйлы дин китабланы алими, тауратчы.

36. Симон бла негерлери Аны ызындан келдиле;
37. эм да Аны табыб: барысы Сени излейдиле—дедиле Аннга.
38. Ол да алагъа: Мен анда да ауаз берир ючюн, келигиз джуукъ эллеге, шахарлагъа барайыкъ, Мени келгеним да аны ючюндю—деди.
39. Былай бла Ол бютюн Галилеяны синагогаларында ауаз бере эди эм да шайтанланы къыстай эди.
40. Аннга келепенден ауругъан биреу келиб, Аны аллында тобукъланыб: Сен сюйсенг, мени сау этерге къолунгнан келликди—деди.
41. Исса, аны джазыкъсыныб, аннга къолун узатды эм аннга къолун джетдире: сау этерге сюйеме, тазалан—деди.
42. Ол сёзден сора, олсагъат аны келепени юсюнден кетиб, тазаланады.
43. Сора аннга къаты къараб Исса аны алайдан ашыра,
44. аннга былай айтды: къара, биркишиге бирджукъ айтма; алая бар, попунга кёрюн эм да, тазаланнганынга шагъатлыкъ этер ючюн, Муса буюргъанны бер.
45. Ол а, эшикге чыкъгъанлай, ишни болгъаны кибик хапарлаб башлагъанды, бу себебден Иссагъа шахаргъа ачыкъ кирир мадар болмай, андан тышында, инсан болмагъан джерледе айланыргъа керек болду. Былай бла Аннга харджерден келиб тура эдиле.

Экинчи башы

1 Исса бир кётремни сау этеди. 14 Хакъ[1] джыйыучу Матфейни чакъырылгъаны. 15 Исса бир къаум хакъ джыйыучу эм гюнахлыла бла бирге ашарыкъ ашайды. 18 Ол Кесини сохталарыны ораза нек тутмагъанларын англатады 23 эм аланы будай башланы джулкъуб, бюртюклерин шабаткюн ашагъанларын гюнахсызгъа санайды.

1. Талай кюнден сора дагъыда Ол Капернаумгъа келеди; эм Аны юйде болгъаны тёгерекге эштиледи.
2. Олсагъат, кёб адам джыйылгъаны ючюн, эшик джанында да джер къалмай толду; Ол да алагъа ауазын девам эте эди.

1 Хакъ — пошлина.

3. Аннга бир кётремни тёртеулен кёлтюрюб алыб келтиредиле;

4. эм да, халкъны кёблюгюнден Аны къатына джуукълашалмагъанлары себебден, юйню башын Ол болгъан джеринден ачыб, бечелни орну бла бирге алайдан Аны къатына эндиредиле.

5. Исса, аланы инаннганларын кёрюб, бечелге: джаш! сени гюнахларынг кечилдиле—деди.

6. Былайда китабчыладан бир бёлек олтуруб эди, кеслери да ичлеринден былай тюшюне эдиле:

7. Ол былай гюнахлы нек сёлешеди, бир Аллахдан башха ким кечелир гюнахланы?

8. Исса, олсагъат огъуна аланы не тюшюннгенлерин Кесини руху бла англаб, алагъа былай айтды: алай нечюн тюшюнесиз ичигизден?

9. Сакъатха не тынчды — »гюнахларынг кечилдиле« десенгми, огъесе: »къоб, ал орнунгу, джюрю« десенгми?

10. Алая Инсанулуну джерде гюнахланы кечер къудрети болгъанын сиз билир ючюн—деб кётремге былай айтды:

11. Сеннге айтама, ёрге къоб, орнунгу да алыб, кесинги юйюнге кет.

12. Олсагъат кётрем ёрге туруб, орнун да алыб, барыны аллында эшикге чыкъды; мынга алайдагъыла бары да тамаша бола, Аллахха махтау этдиле эм да: биз ёмюрюбюзде быллай сеир кёрмеген эдик—дедиле.

13. Энтда Исса тенгиз джагъасына чыкъды; бютюн халкъ Аны ызындан тебреди, Ол да аланы юрете бара эди.

14. Кетиб бара, хакъ джыйгъан джерде Ол Алфейни джашы Левийни кёрюб, кел Мени ызымдан—деди. Ол да, къобуб, Аны ызындан тебреди.

15. Исса аны юйюнде олтургъан кёзюуде, Аны бла бирге сохталары, хакъ джыйюучула, гюнахлыла да олтурдула; нечюн десенг, Аны ызындан кёбтюрлю инсан айлана эди.

16. Аны кёрген китабчыла бла фарисейле,[1] Аны хакъчыла эм да гюнахлыла бла бирге олтуруб ашагъанын кёрюб, Аны сохталарына: Ол хакъчыла эм да гюнахлыла бла къалай ашайды, ичеди?—дедиле.

---

2 Фарисейле — эски чуутлулада бир дин масхабны адамлары.

17. Аны эштиб Исса алагъа: багъыучу керекли болгъан саула тюлдюле, ауругъанладыла, Мен тобагъа суаблыланы чакъырыргъа тюл да, гюнахлыланы чакъырыр ючюн келгенме—деди.

18. Ахияны сохталары бла фарисейле ораза тута эдиле. Ала келиб Аннга: Ахияны сохталары бла фарисейле ораза тутадыла, Сени сохталарынг нек тутмайдыла?—деб сордула.

19. Исса алагъа: кюеулюкню къуанчына джыйылгъан, аны нёгерлери ораза къалай туталырла? Кюеулюк аладан айырылыб кетгинчи, ала ораза туталмазла.

20. Алая кюеулюкню аладан айырылгъан кюнлери келликдиле, ол заман ала ораза тутуб башларыкъдыла.

21. Хич бир адам эски киимге джангы къумачдан джамау саллыкъ тюлдю; салса да, ол джамау аны джыртар, джыртыкъ джер алгъындан да кенгерир.

22. Хич бир адам джангы чагъырны эски гыбытха къуймаз, къуйса да гыбыт бузулур, гыбыт да, чагъыр да сыраф болурла; джангы чагъыр сынгар джангы гыбытлагъа къуюлур.

23. Бирджолда Ол шабаткюн сабанланы ичи бла кетиб бара, аны сохталары будай башланы юзюб алыб къаба башлагъандыла.

24. Фарисейле да Аннга: къара, шабаткюн ала нетедиле, алай этерге джараймыды?—дедиле.

25. Ол да алагъа былай айтды: Даут бла аны биргесиндегиле, ач болуб инджилгенлеринде, не этгенлерин сиз ёмюрюгюзде окъумадыгъызмы?

26. Ол биринчи башпоп Авиафарны заманында Аллахны юйюне къалай киргенин эм да, дин адамладан башхасына ашаргъа буюрулмагъан ётмеклени ашагъанын, биргесиндегилеге да бергенин окъумадыгъызмы?

27. Дагъыда алагъа: шабаткюн адам ючюндю, адам шабаткюн ючюн тюлдю;

28. Былай бла Инсанулу шабаткюнню да иесиди — деди.

Ючюнчю башы

1 Исса къурушханкъоллуну сау этеди 10 эм аны бла бирге башхаланы. 11 Ол шайтан кючге Кесинден хапар айтдырмайды. 13 Онэки Апостолну сайлау. 22 Исса шайтан шайтанны къыстамазлыгъын бегитеди, 28 эм Аллахха къаршчы гюнах этмезге чакъырады. 31 Анасы бла къарнашларыны Иссагъа келгенлери. 33 Исса, Аллахны буюругъун толтургъанла бары да Аны джуукълары болгъанларын белгили этеди.

1. Исса келиб синагогагъа киреди; анда уа къолу къурушхан биреу бар эди.

2. Алайдагъыла, Исса шабаткюн аны сау этгени болса, аны сылтау этиб Иссаны терслер акъыл бла, Аны ызындан къарайдыла.

3. Исса ол къолу къурушханнга: ортагъа чыкъ—дейди.

4. Алайдагъылагъа да: шабаткюн игилик этгенми игиди, огъесе джаманлыкъ этгенми? Джанны къутхаргъанмы, огъесе аны джойгъанмы? Алай болгъанлыкъгъа ала, джукъ айтмай, тынглайдыла.

5. Тёгерекдегилени джюреклерини къатылыгъына ачый, алагъа хыны къарай, Исса ол сакъатха: къолунгу узат— дейди. Ол да къолун узатады, олсагъат огъуна сакъат къолу ол башха къолу кибик, сау болады.

6. Фарисейле, тышына чыгъыб дженгил огъуна иродчула[1] бла бирге, Иссаны джояр ючюн кенгеш этедиле.

7. Алая Исса Кесини сохталары бла бирге алайдан тенгиз таба кетеди; Аны ызындан Галилеядан, Иудеядан,

8. Иерусалимден, Идумеядан эм да Иорданны арыджанындан кёб халкъ джыйын болуб тебредиле. Аны кибик, Тир бла Сидонну тёгереклеринде джашагъанла да, Аны неле этгенлерин эштиб, уллу джыйын болуб Аннга келе эдиле.

9. Ол Кесини сохталарына, Кеси ючюн бир къайыкъ хазырланырын буюрду, нечюн десенг, инсан кёблюгюнден Аны сыгъышдырыргъа боллукъ эдиле.

10. Ол кёблени сау этгени себебден, ауруу болгъанла Аннга бир тиер ючюн, кеслерин Аннга ата эдиле.

---

1 Иродчула — Ирод атлы чуут патчахны джанын тутханла

11. Аны кёрген кирли рухла да, Аны аллына джыгъылыб: Сен Аллахны Уланыса—деб къычыра эдиле.

12. Алая Исса алагъа, Мени ким болгъанымы билдирмегиз—деб къаты сёлеше эди.

13. Андан сора таугъа чыгъыб, Кеси джаратханланы джанына чакъырады; ала да келедиле Аннга.

14. Кесини къатында турурлары ючюн эм ауаз берирге айландырыр ючюн,

15. ала да ауруууланы багъар эм да шайтанланы къыстар кючде болурча, аланы арасындан бу онэки кишини сайлады:

16. Симонну атына да Пётр атаб;

17. Атларына Воанергес, башхача »шыбыланы джашлары« атны бериб, Зеведеев Иаковну эм Иаковну къарнашы Иоанны;

18. Андрейни, Филиппни, Варфолемейни, Матфейни, Фоманы, Иаков Алфеевни, Фаддейни, Симон Кананитни

19. эм да сорадан Аны сатхан Иуда Искариотну.

20. Юйге келедиле; халкъ да джангыдан джыйылыб тебрейди, былай бла, алагъа юйде олтуруб гырджын ашар мадар да табылмайды.

21. Муну эштиб, Аны джуукълары Аны алыргъа келедиле, нечюн десегиз, Ол акъылындан тайышханды—деген сёзле да джюрюй эдиле.

22. Иерусалимден келген китабчыла уа, Аны Кесини ичинде веелзевул[1] барды эм да шайтанланы аны болушлугъу бла къыстайды—дей эдиле.

23. Былайда Исса, аланы Кесине чакъырыб, айтыула[2] бла алагъа былай англата эди: ибилис ибилисни къалай къыстар?

24. Бир патчахлыкъ ичинден экиге айырылса, ол патчахлыкъ джашаялмаз;

25. неуа бир юй кесилигинден эки джарылса, ол юй юй болмаз;

26. неуа иблис кеси кесине къаршчы туруб юлешинсе, аякъда къалалмаз, ахыры келир.

---

1 Веелзевул — шайтанланы башчысы.
2 Айтыу — оюм берген къысха хапар.

27. Бир кючлюню юйюне кирген, ол кючлюню байламайын, аны затларын тонаялмаз, байлар да ызы бла тонар.
28. Тюзюн айтама сизге: адамны джашларына бютюн этген гюнахлары эм некъадар аман сёлешгенлери да кечилликди;
29. алая Сыйлы Рухха аман сёлешгеннге ёмюрде да кечмеклик джокъду, ол ёмюрде да терсге саналыб турлукъду.
30. Ма быланы барын да Ол айтханды, чюнкю Аны ичинде кирли руху барды—дей эдиле.
31. Иссаны Анасы, къарнашлары келедиле эм да, юйню тышында тохтаб, Аны чакъыра, Аннга адам иедиле.
32. Аны тёгерегинде уа халкъ олтуруб эди. Къатындагъыла Аннга: ма, Сени Ананг, Сени къарнашынг эм да Сени эгечлеринг юйню тышында Сени сорадыла—дедиле.
33. Ол алагъа: кимди Мени анам эм Мени къарнашларым?
34. Эм да тёгерегинде олтургъанлагъа кёз джетдире: ма Мени анам эм Мени къарнашларым!—
35. нечюн десегиз, Аллахны буюругъун ким толтура эсе, олду Меннге къарнаш да, эгеч да, ана да.

Тёртюнчю башы

1 Урлукъ чачыуну юсюнден айтыула. 14 эм да аланы англатыу. 21 Аллахны керти танымакъ таша болургъа боллукъ тюлдю. 26 Аллахны Патчахлыгъы джерге салыннган бюртюкге ушайды. 30 Татран бюртюкню юсюнден айтыу. 35. Кёлде боранны тохтатыу.

1. Исса тенгиз джагъасында джангыдан юретиб башлады; Аны тёгерегине халкъ асыры кёб джыйылгъанындан, Ол тенгизде къайыкъгъа миниб олтурду, халкъ да тенгиз джагъасыында тохтады.
2. Акъыл берген кёб зат айта, Ол аланы Кесини окъууна былай юрете эди:
3. тынглагъыз: ма, сёз ючюн, урлукъатыучу урлукъ атыб башлайды;
4. ол урлукъну себелеген заманда, аладан талайы джол юсюне тюшдю, олсагъат огъуна къанатлыла алайгъа басындыла да, чёбледиле да кетдиле;

5. аладан башха бёлеги ташлы, топрагъы аз джерге тюшдю, ызыбла да, топрагъы джукъа болгъаны себебден, дженгил чагъыб тебреди;

6. алая кюн тииб къыздыра башлагъанлай, тамыры терен кирмегени себебден, муал бола келиб, къуруб къалды;

7. бир башхасы да чыгъаналагъа тюшдю, алая чыгъанала ёрге ёсюб, урлукъну тунчукъдурдула, ол да тирлик бермеди;

8. къалгъанлары, иги топракъгъа тюшюб, чакъдыла, ёсдюле эм иги тирлик бердиле, бири бирге отуз, бири алтмыш, башхасы да джюз.

9. Мындан сора Исса халкъгъа айланыб: эштирге къулагъы болгъан, эштсин!—деди.

10. Халкъ кетгенден сора, Аны онэки нёгери бла бирге къатында къалгъанла Аннга ол айтыулары юсюнден сордула.

11. Ол да алагъа: Аллахны Патчахлыгъыны таша затлары сизге ачыкъдыла, ол тышындагъылагъа уа хар зат аллай айтыула бла болады;

12. нечюн десегиз, ала, кеслерини кёзлери бла къарагъанлыкъгъа, кёрмейдиле; кеслерини къулакълары бла эштгенликге, англамайдыла, алай болмай (Аллахха) бурулсала эди, аланы гюнахлары да кечилир эди.

13. Алагъа дагъыда: мени бу айтыууму англамаймысыз? сора айтыуланы барын къалай англарыкъсыз?

14. Урлукъатыучу сёзлени себеди.

15. Джол юсюне тюшген урлукъла дегенибиз сёзледиле; ала тынглагъанны джюрегине тюшгенлей, шайтан аланы урлаб кетеди.

16. Тамам аны кибик, ташлы джерге тюшген урлукла демек да, сёзню эштгенлей аны олсагъат къуаныб алырла,

17. алая кеси ичлеринде тамыр, бегим джокъду; сора бир бушуу, не да ол сёз ючюн зорлукъ кёрселе, олсагъат джалларла.

18. Чыгъаналагъа атылгъан урлукъла демек, сёзню эштиб,

19. алая ёмюрню къайгъылары, байлыкъгъа джетишиу дыгаласла эмда башха излемле, аны джюрегин кючлеб, сёзню тунчукъдурадыла, ол да тирлик бермейди.

20. Урлукъну иги джерге тюшгени демек, сёзню эштген бла бирге джюреклерине иги алгъанладыла, ала тирлик да бередиле: бири бирге отуз къат, башхасы алтмыш, дагъыда башхасы джюз.

21. Дагъыда Ол алагъа былай айтды: чыракъ табакъны неуа орундукъну тюбюне салыр ючюнмю келтирилир? аны келтирилгени чырахтаннга салыр ючюн тюлмюдю?

22. Артда ачыкъ болмазлыкъ, хич бир таша зат болургъа боллукъ тюлдю; эм да артда тышына чыкъмай, хич бир зат бугъунуб къалаллыкъ тюлдю.

23. Къулагъы болгъанла бар эселе, быланы эштсинле!

24. Алагъа дагъыда былай айтды: эштгенигизни эсигизге алыгъыз: неллай ёлче бла ёлчелесегиз, сизге да ол ёлче бла ёлчеленникди, сиз тынглагъанлагъа артыкъ да къошуллукъду.

25. Нечюн десегиз, кимни къолунда бар эсе, аннга бериллик-ди, джугъу болмагъанны уа болгъан кесеги да алын-ныкъды.

26. Дагъыда былай айтды: Аллахны Патчахлыгъы тамам адам урлукъну джерге атхан кибикди,

27. ол джукълайды, къобады кече, кюндюз, урлукъ а ол билмегенлей чагъады, ёседи;

28. нечюн десенг, топракъ кеси алгъыбурун хансын ёсдю-реди, ызы бла башын джетиштиреди, ахырында башы толу бюртюкле береди;

29. бюртюкле бишерге, мычымай оракъланы иеди, нечюн десенг орулур кёзюую келгенди.

30. Дагъыда Ол айтды: Аллахны Патчахлыгъын неге уша-тыргъа боллукъбуз? неуа айтыула бла суратларгъамы боллукъ-буз аны?

31. Ол татран урлукъчады, аны ждерге атхан кёзюуде, джерге атылгъан бютюн урлукъладан гитче эсе да,

32. джерге тюшгенден сора уа, чыгъады эм да бютюн баш-халадан миик ёседи, салкъынына кёкде учхан къанатлыла сыйынырча, уллу бутакъла береди.

33. Быллай айтыула бла Ол алагъа ауаз бере эди, аланы англаяллыкъ дереджелерине кёре;

34. алагъа оюмсуз джукъ айтмай эди, Кесини сохта-ларына уа хар затны кеслерине айры англата эди.

35. Ол кюнню ингиринде Ол алагъа: ётейик тенгизни бирси джанына—деди.

36. Ала да, халкъны бошлаб, алгъындан олтургъаны кибик, Ол да къайыкъны ичинде, Аны биргелерине аладыла; Аны бла башха къайыкъла да бирге эдиле.

37. Бу кёзюуде кючлю джел башланады; толкъунла къайыкъны уруб тебрейдиле, къайыкъны ичи суудан толуб башлайды.

38. Ол а къайыкъны арт джанында джастыкъда джукълаб эди. Аны уятыб Аннга: Устазыбыз! Бизни тас болургъа тебрегенибизге Сен къайгъырмаймыса?—дедиле.

39. Ол ёрге туруб, джелни къоркъутду, тенгизге да: сабыр бол, тохта—деди. Джел да тохтады, уллу шошлукъ да болду.

40. Алагъа да: не бек къоркъакъсыз? къалай джокъду сизде инам?—деди.

41. Ала да, уллу къоркъуугъа кириб, кеси араларында: джел да, тенгиз да кесине бойсалгъан Бу кимди?—дедиле.

Бешинчи башы

1 Бир джыйын шайтан алындыргъан Гадаралыны Исса сау этеди, 13 тонгузланы ичлерине кирирге шайтанлагъа эркинлик береди. 25 Къаны тыйылмагъан къатынны сау этилгени. 35 Иаирни къызыны тирилгени.

1. Тенгизни башха джагъасына келиб, Гадаралыланы джуртуна кирдиле.

2. Ол къайыкъдан чыкъгъанлай, олсагъат къабырладан чыгъыб, кир рухха тутулгъан бир адам Аны аллына келди;

3. аны мекямы къабырлада эди, аны киши бугъоу бла да байлаялмай эди;

4. аны кёб кере бугъоулагъа да салгъан эдиле, алая ол сынджырланы, бугъоуланы юзе эди эм аны джуаштырыргъа хич бир адамны кючю джетмей эди;

5. харкъуру, кече, кюндюз да, таулада, къабырлада да ол къычырыкъ эте, кесин ташлагъа ура эди.

6. Иссаны узакъдан кёргенлей а, къатына чабыб келиб, Аннга башын иилтди

7. эм да, уллу тауш бла къычыра, былай айтды: не ишинг барды Сени менде, Уллу Аллахны Уланы,Исса? Аллах бла Сенден тилейме, инджитме мени!

8. Ол а нечюн этеди десенг, Исса аннга: чыкъ, кирли рух ол адамны ичинден—деген эди.

9. Эм аннга: сени атынг неди?—деб сорду. Ол да джуабха: мени атым легионду, нечюн десенг биз кёббюз—деди.
10. Эм да, ол джуртдан аланы къыстамазлыгъын излеб, Андан кёб тиледиле.
11. Алайда уа тауну къатында бир уллу тонгуз сюрюую кютюле эди.
12. Сора шайтанла бары да Андан былай айтыб тиледиле: джибер бизни ол тонгузлагъа, биз аланы ичлерине кирирча.
13. Исса олсагъат алагъа ол эркинликни берди. Шайтанла да ол къутургъанны ичинден чыгъыб, тонгузлагъа кирдиле; эм сюрюу тикден тенгизге секирди, анда тонгузланы саны уа эки минг чакълы эди; алай бла да тенгизге батыб кетдиле.
14. Тонгузланы кютгенле да, чабыб барыб шахарлагъа, эллеге хапар айтхандыла, алайларыны халикъы да, ол болгъан затны кёрюрге чыгъады.
15. Иссагъа келедиле эм да, ичинде легиону болуб къутургъанны, кииниб, акъылы джеринде, ариу олтуруб тургъанын кёредиле; сеир да болуб къоркъадыла.
16. Кёргенле, ол алыннган кишиге неле болгъанын, тонгузланы юслеринден да алагъа англатхандыла.
17. Ала да Андан Аны кеслерини джерлеринден къорарын тилеб башлагъандыла.
18. Ол къайыкъгъа кирген заманда, къутуруб сау болгъан киши, аны да биргесине аллыгъын Андан тилегенди.
19. Алая Исса аннга эркинлик бермеди эм былай айтды: бар юйюнге, кесингикилеге. Раббини сеннге не этгенин эм да сени гюнахларынгы къалай кечгенин алагъа англат.
20. Ол да кетиб, Оншахар джуртунда ауаз бериб, Иссаны аннга неле этгенин англатыб башлагъанды. Эштгенле бары сеир бола эдиле.
21. Исса дагъыда къайыкъ бла башха джагъагъа кёчгенлей, Аннга кёб халкъ джыйылады. Ол тенгизни къыйырында эди.
22. Былайда уа, синагоганы тамадаларындан биреу, аты да Иаир болгъан, Аны кёрюб, Аны аякъларына джыгъылады,
23. эм да былай айта, Андан къаты тилейди: мени къызым ёлюрге джетиб турады; ол, ауруундан къутулуб, сау къалыр, кел да аннга къолунгу бир джетдир.
24. Исса аны бла барады, Аны ызындан да кёб халкъ тебреген эди эм да Аны сыгъышдыра эдиле.

25. Онэки джыл ичинде къаны тохтамагъан бир къатын,

26. бир талай багъыучудан кёб зат чекген эди, къолунда болгъан мюлкюн да азалтхан эди, не кесек да болушлук табалмай, аны джерине туруму осалдан-осалгъа барыб тургъанды.

27. Иссаны хапарын эштиб, халкъ ичинде артдан келиб, Аны киимине кесин джетдиреди;

28. да кертисида: Аны киимине тийсем, сау болуб къаллыкъма—деб тургъанды.

29. Эм да олсагъат къан акъгъаны тохтагъанды, ауруундан сау болгъанын ол кесини санындан сезгенди.

30. Тамам бу кёзюуде Исса, Кесини кючю ичинден чыкъгъанын, Кеси Кесинден англагъанды, эм да халкъгъа бурулуб: ким болду мени киимиме тийген?—деб соргъанды.

31. Сохталары да Аннга: халкъ Сени тёгерегингден сыгъышдырыб тургъанын Кесинг кёре тургъанлай, Меннге ким тийди—деб къалай сораса?—дедиле.

32. Алая Ол, аны этгенни кёрюр ючюн, тёгерегине къарады.

33. Къатын, кесини тюрленгенин биле, къоркъу, титреу ичинде, джуукълашыб Аны аллында джыгъылады эм да Аннга бютюн кертисин айтады.

34. Ол да аннга: къызым! сени инамынг сени къутхарды; бар джеринге, аурууларынгдан сау бол—деди.

35. Исса ол сёзлени айта тургъанлай, синагоганы башчыны юйюнден келиб: сени къызынг ёлдю; сен былайда Устазны нек къыйнайса?—дедиле.

36. Алая Исса, ол сёзлени эштиб, олсагъат синагоганы башчысына: къоркъма, сынгар инан—деди.

37. Эм да Кесини ызындан Пётрдан, Иаковдан, Иаковну къарнашы Иоанндан башхаланы келирге къоймады.

38. Синагоганы башчысыны юйюне келиб, джунчууну, джылагъанланы, сарнагъанланы кёреди.

39. Сора юйге кириб алагъа: неге къайгъырасыз, неге джылайсыз? къыз ёлмегенди, джукълайды—деди.

40. Былайда Аны айтханына кюледиле. Алая Ол, барын тышына къыстаб, Кеси да къызны атасын, анасын эм Кеси бла болгъанланы биргесине алыб, къызны джатыб тургъан джерине киреди.

41. Эм да къызны къолундан тутуб, аннга: »талифа-куми,« — къыз, сеннге айтама, къоб —деген магъаналы сёзлени айтды.

42. Къыз да олсагъат къобду эм джюрюб башлады, кеси уа онэки джылда эди. Муну кёргенле уллу тамаша болдула.

43. Ол да алагъа, муну юсюнден хич бир киши билмесин— деб буюрукъ берди, ызы бла да: къызгъа ашарыкъ беригиз— деди.

Алтынчы башы

1 Иссаны кеси джуртлулары Аны акъылына эм да кючюне сеир боладыла эм Аны юсюнде джангыладыла. 7 Ол Кесини сохталарына шайтанланы хорларча кюч береди. 14 Ирод, Иссаны ёлюб тирилген Креститэтиучю Ахияды деб биледи, 27 аны уа башын Ирод кеси кесдирген эди. 30 Онэки Апостол ауаз бериб къайтадыла. 34 Беш минг кишини беш ётмек эм да эки чабакъ бла тойдурулгъаны. 48 Исса Кесини сохталарына сууну юсюнде джюрюб барады. 54 Ол Аннга кесин тииргенлени барын сау этеди.

1. Андан чыгъыб Ол Кесини атаджуртуна келди; Аны сохталары да Аны ызындан келдиле.

2. Шабаткюн джетгенлей, Ол синагогада юретиб башлады; тынглагъанладан кёбюсю, сеир болуб, былай айта эдиле: къайдан болду Аннга бу! къаллай терен акъыл берилгенди, Аны къоллары бла неллай сеирликле этиледиле?

3. Ол юйишлеучю болмасын Бу, Мариямны джашы, Иаковну, Иосияны, Иуданы эм да Симонну къарнашлары? Аны эгечлери да бизни арабызда тюлмюдюле? Эм Аннга инанмай эдиле.

4. Исса да алагъа: бир пайгъамбар сыйсыз къалмаз, къалса сынгар кеси атаджуртунда, кеси джуукъларыны эм кеси юйдегисини араларында къалыр—деди.

5. Эм да анда бир тюрлю бир сеирлик зат этерге къолундан келмеди; сынгар бир бёлек ауругъанны сау этелди, алагъа къолун джетдире.

6. Аланы инанмагъанларына сеир бола эди. Бираздан тёгерекдеги эллеге айланыб да юрете эди.

7. Сора, онэкини чакъырыб, аланы экеу-экеу ашырыб башлады, эм да алагъа кирли рухланы хорлар кюч берди.

8. Эм да джолгъа биргелерине, бир таякъдан башха, не артмакъ, не ётмек, не да белбауларында багъыр алмазгъа буюрукъ берди,

9. аякъларына да бош затла киерге эм да эки къат кийим ташымазгъа – деди.

10. Дагъыда алагъа былай айтды: бир джерге барыб бир юйде тохтагъаныгъыз болса, ол джуртдан айырылгъынчы анда къалыгъыз.

11. Бир джерде сизни кеслерине алмагъан эм тынгларгъа излемегенле болсала, алайдан айрыла туруб, аякъларыгъызны букъусун аланы алларында, алагъа кергюзе, силкигиз. Кертисин айтама сизге: махкеме кюнюнде ол шахардан эсе, Содом бла Гоморрагъа[1] тынч боллукъду.

12. Ала кетиб халкъны тобагъа къайтарыр ючюн ауаз бериб башладыла;

13. шайтанланы кёбюсюн къыстай эдиле, кёб ауругъанны зейтин джау джагъыб сау эте эдиле.

14. Ирод патчах, Иссаны хапарын эштиб, — нечюн десенг Аны аты харджерде белгили болгъан эди, — былай айта эди: ол Креститэтиучю Ахияды, ёлгенинден сора тирилгенди, аны сеирлик затла этгени да аны ючюндю.

15. Башхала да: ол Илиясды—дей эдиле. Дагъыда къалгъанла уа ол пайгъамбарды, къалгъан пайгъамбарланы бири кибик—деб айта эдиле.

16. Ирод быланы эштиб: ол, мен башын кесген Ахияды; ол ёлгенден сора тирилгенди—деди.

17. Кертиси бла да, Ирод Ахияны чакъыртыб, кесини къарнашы Филиппни къатыны Иродиада ючюн, тутмакъгъа атдыргъан эди, кеси да аны къатынынга алгъан эди.

18. Нечюн десенг, Ахия Иродха: къарнашынгы къатынын алыргъа джарамайды сеннге—дей эди.

19. Иродиада да аны ючюн Ахиягъа къыза эди, аны ёлтюрюрге излей эди, алая къолундан келмей эди.

---

1 Содом бла Гоморра — этген гюнахлары ючюн джерге батдырылган шахарла.

20. Ирод да, Ахияны тюзлюк ючюн кюрешген шыйых адам болгъанын билгени ючюн, андан къоркъа эди эм къоруй эди; аны айтханы бла кёб зат этген эди эм да аннга бек сюйюб тынглай эди.

21. Ирод, кесини туугъан кюнюню юсю бла, кесини баш оноучуларына, мингбашчыларына эм да Галлилеяны тамадаларына сый-сыр берген бир кюн,

22. Иродиаданы къызы чыгъыб, Иродну эм биргесинде олтургъанланы кёллерине джетер ючюн, тебсеген этеди. Патчах къызгъа: тиле менден сюйген затынгы, мен да берирме сеннге—деди.

23. Дагъыда аннга ант эте: хар тилегенинги берликме, таб патчахлыгъымы джартысына къадар—деди.

24. Ол да барыб анасына: не тилейим—деб сорду. Анасы да: Креститэтиучю Ахияны башын—деди.

25. Къыз да олсагъат патчахха ашыгъыш джетиб: Креститэтиучю Ахияны башын бусагъатда огъуна табакъны ичинде меннге бериллигин излейме—деди.

26. Патчах мыдахланады; алая, этген анты эм биргесинде олтургъанла ючюн, аннга берген сёзюнден къайталмады.

27. Эм да олсагъат патчах, бир саутлусун джибериб, аны башын келтирирге буюрукъ берди.

28. Ол да кетиб, тутмакъ юйюнде аны башын кесиб, табакъны ичинде келтириб къызгъа берди, къыз да аны анасына берди.

29. Ахияны сохталары, аны эштгенлей келиб, аны тёнгегин алыб элтиб къабыргъа салгъан эдиле.

30. Апостолла, Иссагъа джыйылыб, бютюн этген ишлеринден, халкъны неге юретиб айланганларындан хапар берсдиле.

31. Ол да алагъа: барыгъыз сиз киши болмагъан бир джерге, бираз солугъуз—деди. Керти да, келген-кетген кёб болгъаны себебден, алагъа бир зат ашар заман да табылмай эди.

32. Ала да бир къайыкъ бла киши болмагъан бир джерге кетедиле.

33. Халкъ да аланы къалай кетгенлерин кёрдю, аладан бир кёблери аланы таныдыла; эм бютюн шахарладан адамла джаяулай чабыб аладан алгъын барыб Иссаны къатына джыйылдыла.

34. Исса, тышына чыгъыб, аланы кёреди эм да аланы, нечюн десенг ала сюрюучюсюз къалкъойлагъа ушай едиле; джазыкъсынады; эм аланы кёб затха юретиб башлайды.

35. Кёб заман кетиб кеч болгъаны ючюн, Аны сохталары Аны къатына келиб: былайы адамсыз джерди, заман да кечди;

36. быланы бошла, барсынла да джуукъ элледе кеслерине ётмек алсынла да ашасынла; нечюн десенг, аланы ашаргъа затлары джокъду—дедиле.

37. Ол да алагъа джуабха: сиз беригиз алагъа ашарыкъ —деди. Ала Аннга: биз кесибиз барыб, экиджюз динаргъа ётмек алыбмы береик алагъа ашаргъа?—деб сордула.

38. Исса да алагъа: сизде ненча ётмек барды? барыб къарагъыз—деди. Ала да барыб билиб: беш ётмеклери бла эки чабакълары болгъанын айтдыла.

39. Андан сора халкъны барын, бёлюм-бёлюм этиб, джашил кырдыкга олтуртургъа буюрду.

40. Ала да джюзюшер эм эллишер тизилиб олтурдула.

41. Ол да беш ётмек бла эки чабакъны алыб, кёкге къараб дуа этди, эм да ётмеклени тууруб, халкъны аллына салыр ючюн, Кесини сохталарына берди; эки чабакъны да барына юлешди.

42. Бары ашаб тойдула.

43. Ашаялмай къалгъан ётмек эм чабакъ кесекле бла онэки четенни толтурдула;

44. алайда ётмек ашагъанланы саны уа беш минг чакълы болур эди.

45. Алайдан халкъны ашыргъынчы, Исса Кесини сохталарына, къайыкъгъа миниб алгъа, Вифсаида джанына кетерге, буюрукъ берди.

46. Эм да аланы ииб, Кеси таугъа дуа этерге кетди.

47. Ашхамда къайыкъ тенгизни ортасында эди, Ол а джерде джангыз башына.

48. Сора Исса аланы, джел алларындан ургъаны ючюн, кюреклеб иги келелмей, къыйынлаша тургъанларын кёрдю; кечени тёртюнчю сагъатларында Ол, тенгизде джаяу джюрюй, аланы къатларына джуукъ келиб, алайдан да озуб тебрейди.

49. Ала Аны тенгизде алай джюрюгенин кёрюб, бир затны кёлекгесимиди деб ишек болуб, бирден къычырыкъ этдиле.

50. Нечюн десенг, бары да Аны кёрюб къоркъгъан эдиле. Исса да олсагъат ала бла сёлешиб: эсигизни джыйыгъыз; ол Менме, къоркъмагъыз—деди.

51. Эм да аланы джанларына къайыкъгъа кирди; джел да шош болду. Ала да ичлеринден сеир, тамаша бола эдиле.

52. Аланы джюреклери ташланыб болгъаны себебден, ётмеклени юслеринден сеирликни да англамагъан эдиле.

53. Алайдан кечиб Геннисарет джерине келиб, джагъагъа тиреледиле.

54. Ала къайыкъдан чыкъгъанлай, олсагъат алайыны халкъы, Аны таныб,

55. бютюн ол тёгерекге айланыб, Ол болгъан джерге аурургъанланы келтириб башлайдыла.

56. Эм да Ол къалайгъа келсе, — шахаргъа, элге, башха джерге болсун—алайгъа, аурургъанланы ачыкъ джерлеге салыб, алагъа, башха болмаса да, Кесини киимини къыйырын джетдирлигин Андан тилей эдиле; эм да Аннга кеслерин тиирге-нле ауруулары ндан арытыла эдиле.

Джетинчи башы

1 Фарисейле Иссаны сохталарын къолларын джуумай ашагъан бла терслейдиле. 6 Исса да фарисейлени, инсан адетлер ючюн Аллахны буюрукъларын бузгъаны бла айыблайды. 15 Ол инсанны кирли этген не зат болгъанын англатады. 25 Сирсфиникиялыны къызыны ичинден шайтанны къыстау. 32 Санграу-тилкъауну сау болгъаны.

1. Фарисейле бла Иерусалимден келген китабчыладан бир къаумла Иссагъа джыйыладыла

2. эм да, Аны сохталарындан бир бёлегини джуулмагъан къоллары бла ётмек ашагъанларын кёрюб, айыб этедиле.

3. Нечюн десенг, фарисейле эм бютюн Иудейле, къартларыны адетлерин тута, къолларын иги джуумай ашамайдыла;

4. эм базардан къайтсала да, къол-бет чайкъамай ашамайдыла. Андан башха да, ала кёб затны тутадыла: аякъларын, чёмюшлерин, къазанларын, тепсилерин тайыздан джуадыла.

5. Андан сора фарисейла бла китабчыла Иссагъа: Сени сохталарынг, къартланы адетлерин тутмай, джуулмагъан къоллары бла нек ашайдыла?—деб сорадыла.

6. Ол да алагъа бу джуабны береди: Исаия сизни экибетлилигизни юсюнден былай керти айтхан кёреем: »была мени ауздан сыйлайдыла, джюреклери уа менден узакъдады;

7. алая, мени бошуна сыйлайдыла, кеслери инсан окъууланы, адетлени юрете тургъанлай« (Исаия 29:13);

8. нечюн десегиз, Аллахны буюругъун къоюб, инсан джорукъланы тутасыз, чёмюшлени, аякъланы джуасыз, дагъыда аллай кёб башха затланы этесиз.

9. Дагъыда алагъа: кесигизни адетлеригизни тутар ючюн, Аллахны осиятларын атханыгъыз игимиди?

10. Аны ючюн Муса да былай айтханды: »атанга, ананга хурмет эт«; эм да »атасына неда анасына аман сёлешген ёлтюрюлсюн«. (Исход 20:12; 21:17).

11. Сиз а айтасыз: ким атасына неда анасына: »сен менден хайырланыргъа боллукъ зат къурманды, ол а—Аллахха саугъады«—десе,

12. сиз аны кесини атасына неда анасына болушур борчундан бошлаб къоясыз;

13. былай бла да Аллахны сёзюн кесигиз салгъан адет бла аушдурасыз; дагъыда аллай башха кёб зат этесиз.

14. Сора бютюн халкъны чакъырыб: барыгъыз да Мени тынглагъыз эм англагъыз—деди.

15. Адамны ичине тышындан кирген бир зат аны кирлерик тюлдю; аны кирлерге боллукъ аны ичинден чыкъгъан затды.

16. Эштирге къулакълары болгъан, эштсин!

17. Сора Ол халкъдан айырылыб юйге кирпенлей, Аны сохталары Аннга ол айтыуну юсюнден сордула.

18. Ол алагъа: сиз да былай ангысызмы болдугъуз? тышындан адамны ичине кирген зат аны кирлемезлигин сиз къалай англамайсыз?

19. нечюн десегиз, аны джюрегине кирмейди, хатхусуна киреди, хатхудан тышына чыкъгъан бла хар тюрлю аш ариуланган этеди.

20. Мынданары да былай айтды: инсанны ичинден чыкъгъан затды аны кирлетген;

21. нечюн десегиз, инсанны ичинден джюрегинден аман умутла, зиналыкъ, мурдарлыкъ излемле чыгъадыла; аны кибик:

22. уручулукъ, улхучулукъ, джаманлыкъ, хийла, фитна, заркёзлюк, Аллахха къаршчы сёлешмек, уллукёллюлюк, акъылсызлыкъ.

23. Бютюн бу аманлыкъла ичден чыгъадыла, инсанны дə джииргенчли этедиле.

24. Былайдан айырылыб, Исса Тир бла Сидон джуртларына келди эм да бери келгенин киши кёрмесин — деб бир юйге кирди; алая джашыныб къалалмады;

25. нечюн десенг, къызы акъылындан чыгъыб болгъан бир къатын, Иссаны хапарын эштиб, келиб Аны аякъларыны аллына джыгъылады;

26. ол къатын а меджисуу эди эм Сирофиникиялы эди; Андан тилеб къызыны ичинден шайтанны чыгъартыргъа излей эди.

27. Алая Исса аннга: алгъын сабийлени тойдур: сабийлени ётмегин алыб итлеге атхан иги тюлдю—деди.

28. Ол да Аннга джуабха: алайды, Рабби, итлеге тепси тюбюнде сабийледен къалгъанны атарла—деди.

29. Ол дагъыда къатынга: бу сёз ючюн, бар; шайтан къызынгы ичинден чыкъгъанды—деди.

30. Къатын да, кесини юйюне келиб, къызын, шайтан ичинден чыгъыб, орунда джатыб тургъанлай табды.

31. Тир бла Сидон джуртларындан чыгъыб, Исса энтда Галилей тенгизине Оншахарланы джерлерини юсю бла кетди.

32. Былайда Аннга бир санграу-тилкъауну келтириб, къолун салыб сау этерин Андан тиледиле.

33. Исса, аны халкъдан бир джанына алыб, Кесини бармакъларын аны къулакъларына салды эм да, тюкюре, аны тилине тийди;

34. сора, кёкге къарай ахсыныб, аннга былай айтды: »эффафа« (ачыл деген магъанада).

35. Олсагъат аны эштиую ачылды, тилини да байламлары бошланыб, ачыкъ сёлешиб башлады.

36. Исса да муну юсюнден бир башхасына джукъ айтылмазлыгъын буюрду. Алая, Ол не къадар айтмагъыз—десе да, ала андан да къызыу джая эдиле.

37. Эм да уллу тамаша болуб, хар затны иги этеди: санграуланы эштгенле этеди, тилсизлени—сёлешгенле этеди—дей эдиле.

Сегизинчи башы

1 Кёб халкъны сеир тукъум тойдуруу. 10 Исса фарисейлеге ышанла кёргюзюрге унамайды. 14 Ол Кесини сохталарына, фарисейле бла иродчуланы къорлукъларындан сакъ болургъа буюрукъ береди 22 Сокъурну кёзлери ачыладыла. 27 Исса Кесини сохталарына: халкъ Мени кимге санайды эм сиз кесигиз Мени кимге санайсыз—деб сорады. 29 Пётрну инаннганы. 31 Исса Кесини инджирин, ёллюгюн эм да тириллигин аллындан айтады. 34 Ол Аны джолун тутууну шартларын англатады.

1. Кёб халкъ джыйылыб, алагъа ашаргъа джукъ болмагъан бир кюнледе, Исса, Кесини сохталарын чакъырыб, алагъа:

2. юч кюнден бери Мени къатымда тургъан халкъны ашар заты болмагъанына Мен ачыйма;

3. ашатмагъанлай аланы юйлерине джиберсем, джолда къарыусуз боллукъдула, нечюн десегиз, аладан бир къауму узакъдан келгенди—деди.

4. Аны сохталары Аннга: былайда къумтюзюнде аланы тойдурур къадар ётмек ким алаллыкъды?—деб джуаб бердиле.

5. Ол да алагъа: ненча ётмегигиз барды?—деб сорду. Ала да: джети—дедиле.

6. Олзаман халкъгъа джерге олтурургъа буюрукъ берди; эм да джети ётмекни алыб, дуа да этиб, сындырыб, халкъгъа чачар ючюн Кесини сохталарына берди; ала да халкъгъа юлешдиле.

7. Аланы бираз чабакълары да бар эди; дуа этиб, Ол аланы да халкъгъа юлеширге буюрду.

8. Ашадыла эм да тойдула; къалгъан кесекледен да джети четенни толтурдула.

9. Ашагъанланы саны уа тёрт минг чакълы бола эди. Андан сора халкъны да ашырды.

10. Олсагъат Кесини сохталары бла бирге къайыкъгъа миниб, Далмануфа джуртуна келди.

11. Аллына фарисейле чыгъыб, Аны бла даулашыб башладыла эм да, Аны сынаб, кеслерине кёкден ышанла кёргюзюрюн изледиле.

12. Ол да, терен ахсыныб: неге керекди бу тёлюге ышанла? Кертисин айтама сизге, бу тёлюге ышанла да бериллик тюлдюле—деди.

13. Сора аланы къоюб, дагъыда къайыкъгъа миниб, аргъы джагъагъа тебреди.

14. Аны сохталары былайда ётмекле алыргъа унутдула, къайыкъда биргелерине да бир джангыз ётмекеден сора башха джокъ эди.

15. Ол а алагъа: эслегиз, фарисейлени къорлукъларындан, Иродчуланы къорлукъларындан кесигизни сакълагъыз—деб осият эте эди.

16. Ала да кеси араларында тюшюне: алай эсе, бизни ётмегибиз джокъду—дей эдиле.

17. Исса, аланы айтханларын англаб, алагъа: сизни ётмегигиз джокъду—деб неге тюшюнесиз? Эм да англамаймысыз? сизни джюреклеригиз энтда ташланыбмы турадыла?—деди.

18. Кёзлеригиз бола тургъанлай, кёрмеймисиз, къулакъларыгъыз бола тургъанлай эштмеймисиз? Эм эсигиз джокъмуду?

19. Мен беш ётмекни беш минг кишиге юлешгенимде, сиз къалгъан кесекледен ненча четенни толтургъан эдигиз? Ала да Аннга: онэкини—дедиле.

20. Джетини тёрт минге бергенибизде уа, къалгъан кесекледен ненча четенни толтургъан эдигиз? Ала да: джетини—дедиле.

21. Дагъыда Исса алагъа: энди къалай англамайсыз?-деди.

22. Сора Исса Вифсаидагъа келеди; былайда Аннга, бир сокъурну келтириб, аннга бир тий—деб тилейдиле.

23. Исса, аны къолундан тутуб, элден тышына чыгъарады эм да, аны кёзлерине тюкюрюб, къолларын да аннга салыб: джук кёремисе?—деб сорду.

24. Ол да, къараб, былайдан озгъанланы тереклеча кёреме—деди.

25. Сора джангыдан аны кёзлерине къолларын джетдирди эм къараргъа буюрду. Алай бла ол сау болду эм да хар затны джарыкъ кёрюб башлады.

26. Андан сора Исса аны юйюне джибере, аннга: элге кирме эм элде кишиге хапар айтма—деди.

27. Исса алайдан Кесини сохталары бла Филипп Кесарияны, эллерине кетди. Джолда бара, Ол Кесини сохталарына: адамланы айтханлары бла Мен кимме?—деб сорду.

28. Ала да былай джуаб бердиле: Креститэтиучю Ахияса, бир башхаларына кёре—Илиясса, дагъыда бир башхаларына керё—пайгъамбарладан бирисе.

29. Дагъыда Ол алагъа: сиз а Мени кимге санайсыз?—деб сорду. Пётр Аннга джуабха: Сен Христосса—деди.
30. Исса да алагъа, Кесини юсюнден башхалагъа джукъ айтмагъыз—деб къаты буюрукъ берди.
31. Андан сора Ол, Инсанулуну кёб инджиуле чегерин, къартла, башпопла, китабчыла джанындан терсге саналлыгъын, ёлтюрюллюгюн, ызы бла юч кюнден сора тириллигин сохталарына англатыб башлады.
32. Муну юсюнден Ол ачыкъ сёлеше эди. Алая Пётр Аны арлакъ алыб, Аннга къаршчы сёлешиб башлагъанды.
33. Исса да Кесини сохталарына бурулуб, Пётргъа сёлеширге эркинлик бермей: кери тур Менден, шайтан, сен Аллахны затлары хакъында болмай, инсанланыкъыладан тюшюнесе—деди.
34. Исса халкъны Кесини сохталары бла бирге къатына чакъырыб, алагъа: Мени ызымдан келирге излеген ким эсе, ол кесинден чыкъсын эм да къачын алыб Мени ызымдан келсин;
35. нечюн десегиз, кесини джанын къорургъа излеген ким эсе, ол аны тас этерикди; Мени эм Инджил ючюн кесини джанын тас этген а, аны сакъларыкъды:
36. нечюн десегиз, бир адам бютюн дюняны къолуна джыйса да, кесини джанына заран бергенден сора, аннга не файда келир?
37. неуа адам кесини джанын не бла джулалыр?
38. нечюн десегиз, бу зина эм гюнах ишлеучю тёлюню ичинде Менден эм да Мени сёзлеримден ким ыйлыкъса, Инсанулу да, Кесини Атасыны къудрети бла, сыйлы Мёлеклери бла бирге келген заманда, андан ыйлыгъырыкъды.

Тогъузунчу башы

2 Иссаны сыфаты тюрленди. 11 Ол Кесини сохталарына Илиясны келлиги хакъында билги береди. 14 Санграу бла тилсизден шайтанны къысталгъаны. 30 Исса Кесини ёллюгюн эм тириллигин эртдеден айтады. 35 Сабийни юлгю эте, Ол керти уллулукъгъа къалай джетиширге боллугъун юретеди: 39 бизге къаршчы болмагъанлагъа тёзюмлю болургъа кереклиди деб айтады, 42 эм да алдатыучу затланы къоркъунч магъаналарын кёргюзеди.

1. Дагъыда алагъа былай айтды: кертисин айтама сизге: былайда сюелгенлени ичинде, Аллахны Патчахлыгъыны бютюн къудретин кёргюнчю дери, ёлюмню ачысын сынамазлыкъла бардыла.

2. Эм да алты кюн кечгенден сора Исса, Пётрну, Иаковну, Иоанны да биргесине алыб, аланы кеслерин айры бир миик таугъа ёрлетди, Кесини да аланы алларында башха сыфаты тюрленди.

3. Аны киимлери джылтыраукъ бет алдыла, джер юсюндеги бояучула бояйялмаэча, къар кибик, чыммакъ-акъ боллдула.

4. Эм да олсагъат алайгъа Илияс, Муса бла бирге, чыкъды эм Исса бла ушакъ этиб тебредиле.

5. Бу кёзюуде Пётр Иссагъа былай айтды: Рабби! бизни ючюн былайда болмакъ игиди; юч джабыу этеик: Сеннге бирин, Мусагъа бирин, бирин да Илиягъа.

6. Нечюн десенг, башха не айтырын билмей эди: къоркъуудан шашыб эдиле.

7. Олсагъат бир булут келиб, аланы юслерин джабды эм да ол булутну ичинден бир тауш: »Бу Мени сюйюлген Уланымды: Аннга тынглагъыз« — деди.

8. Олсагъат огъуна тёртджанларына къараб, джангыз Иссадан башха къатларында киши кёрмедиле.

9. Ала таудан эне туруб, Исса алагъа, былайда кёргенлерин, Инсанулу ёлюмден тирилгинчи, кишиге билдирмезге буюрду.

10. Ала да бу сёзню тута, бирбирлерине, ёлюмден тирилмек деген неди — деб сора эдиле.

11. Эм да Иссагъа сордула: китабчыла, эм алгъын Илияс келликди дей эдиле да?

12. Ол д аалагъа джуабха: кертиди, эм алгъын Илияс келиб хар затны джараштырыргъа керекди; Инсанулу да, Аны юсюнден джазылгъаны кибик, кёб инджирге эм да сыйсыз этилирге керекди;

13. алая сизге айтама, Илияс келгенди эм да, аны юсюнден джазылгъаны кибик, аннга кеслери излегенни этгендиле.

14. Сохталарына келгенлей, аланы тёгереклерине кёб халкъ эм да китабчыла джыйылыб, ала бла даулаша тургъанларын кёреди.

15. Олсагъат Иссаны кёрюб, бютюн халкъ сеир болады эм, къатына келиб, Аны саламлайды.

16. Ол китабчылагъа: нени юсюнден даулашасыз ала бла? — деб сорду.

17. Биреу халкъдан чыгъыб джуабха: Устазым! мен Сеннге тили тутулгъан джашымы келтирдим:

18. къалайда тутса, алайда аны джерге къаплайды, аузундан кёмюкле келедиле, тишлерин бирбирине къысыб чыкъырдатады, эм къурушады; мен Сени сохталарынга, аны ичинден шайтанын къыстагъыз—дедим, алай болгъанлыкъгъа ала джукъ этелмедиле.

19. Аннга джуаб эте, Исса былай айтды: ой, имансыз тукъум! сизни бла не къадар къаллыкъма? не заманнгна дери тёзерикме сизге? келтиригиз аны Меннге.

20. Иссагъа аны келтиредиле. Ауругъан Аны кёрюр-кёрмез, шайтан аны титретди, ол да джерге джыгъылыб, аузундан кёмюклери келе, ары-бери аунады.

21. Исса да аны атасына: бу не замандан бери былайды? — деб сорады. Ол да: сабийлигинден бери;

22. эм да аны джояр ючюн, шайтан аны отха, суугъа да атханды; алая, къолунгдан келлик эсе, бизге джанаурут да, болуш — деди.

23. Исса аннга: къолунгдан келгенича инансанг, инаннганнга хар зат берилирге боллукъду — деди.

24. Джашны атасы да, кёзлеринде джыламукълары бла: инанама, Раббим, болуш мени инамсызлыгъыма — деб къычырды.

25. Исса да, Кесине халкъны чабыб келгенин эслеб, шайтаннга былай айтды: эй тилсиз-санграу шайтан! Сеннге буюрукъ береме, чыкъ аны ичинден эм да мынданары аннга кирме!

26. Ол да, къычырыкъ эте эм джашны титрете, чыкъды; джаш да ёлгенча болду, керти да бир кёбле, ол ёлюб бошагъанды — деб айтдыла.

27. Алая Исса, аны къолундан тутуб, ёрге къобарды; ол да кеси аякъ юсюне турду.

28. Исса юйге киргенлей, Аны сохталары, киши болмадан Аннга: биз нек къыстаялмадыкъ аны? — деб сордула.

29. Ол да алагъа: ол тукъум дуадан эм оразадан башха зат бла чыкъмайды — деди.

30. Алайдан чыгъыб, Галилеядан ётюб тебредиле; Исса уа былайда Кесин киши таныртын сюймей эди.

31. Нечюн десегиз, Ол сохталарын юрете, алагъа: Инсанулу адам къоллагъа берилликди, Аны ёлтюрлюкдюле, ёлтюрюлгенинден сора юч кюнден тирилликди—деб англатаэди.

32. Алая сохталары ол сёзлени англаялмадыла, Аннга сорургъа да къоркъдула.

33. Капернаумгъа келди; юйде олтургъан кёзюулеринде Ол сохталарына: джолда келе кеси арагъызда нени юсюнден сёлеше эдигиз? — деб сорду.

34. Джолда келе бирбирлери бла, ким уллуду деб, сёлешгенлери ючюн, ала джукъ айтмай тынгладыла.

35. Сора, олтуруб онэкини Кесине чакъырыб, алагъа былай сёлешди: биринчи болургъа сюйген барындан артда эм барына джумушчу болургъа керекди—деди;

36. эм да бир сабийни алыб, аланы алларына салды, сора аны къучакълаб, алагъа былай айтды:

37. Мени атым бла быллай сабийледен бирин алгъан, Мени алады; Мени алгъан а, ол Мени тюл да, Мени Ийгенни алады.

38. Былайда Иоанн Иссагъа: Устазым! биз, Сени атынг бла шайтанланы къыстагъан, алая бизни ызыбыздан келмеген бир адам кёрдюк; бизни ызыбыздан келмегени ючюн биз аннга чырмау этдик—деди.

39. Исса да былай айтды: чырмаулукъ этмегиз аннга; нечюн десегиз, Мени атым бла сеирлик этген адам, ызы бла Мени сёгеллик тюлдю.

40. Нечюн десегиз, сизге къаршчы келмеген, сизни джаныгъыздады.

41. Эм да Мени атым бла сизге, Христоснукъула болгъаныгъыз ючюн, бир аякъ суу берген адам да, кертисин айтама сизге, кесини суабын тас этерик тюлдю.

42. Алая биреу Меннге инанган бу гитчеледен бирин джангылта эсе, аны бойнуна тирмен ташны байлаб тенгизге атхан, аны этген гюнахындан дженгил боллукъду.

43. Эм да сени къолунг сени джангылырынга себеб бола эсе, кес аны; джашаугъа чолакъ болуб кирсенг, эки къолунг бла джаханимге, сёнмез отха киргенден эсе, игиди,

44. анда уа аны къурту ёлмейди, оту да сёнмейди.

45. Аягъынг сени джангылырынга себеб бола эсе, аны да кес: джашаугъа асхакъ болуб кирген, эки аягъынг бла джаханимни сёнмеген отуна киргенден эсе, игиди;

46. анда уа аны къурту ёлмейди, оту да сёнмейди.

47. Неуа сени кёзюнг сени джангылырынга себеб бола эсе, чыгъар аны: бир кёзюнг бла Аллахны Патчахлыгъына кирсенг, эки кёзюнг бла отлу джаханимге атылгъандан эсе, игиди,

48. анда уа аны къурту ёлмейди, оту да сёнмейди.

49. Нечюн десегиз, хар бири от бла тузланыр, хар бир къурманлыкъ да туз бла тузлныр.

50. Туз иги затды; алая туз тузлугъун тас этсе, аны не бла тюзетирсиз Ичигизде туз тутугъуз, арагъызда да джарашыулукъ тутугъуз.

Онунчу башы

1. Исса айырылыу меселени англатады, 13 сабийлеге алгъыш этеди, 17 бай адамны ёмюрлюк джашаугъа кёчерге юретеди, 23 эм байлыкъны къоркъуулу джанларын сохталарына англатады. 29 Христос бла Инджил ючюн бир зат къойгъанлагъа бериллик уллу саугъала. 32 Исса Кесини ёллюгюн эм да тириллигин аллындан билдиреди. 25 Иаков бла Иоанны тилеклери. 42. Исса сохталарына, аны джолун тутханланы уллулукълары бийлик эм оноу этиуде болмай, тёзюмде эм да инсанлагъа джарауда боллугъун англатады. 46 Иерихоннга баргъан джолда сокъур Вартимейни сау этилгени.

1. Андан чыгъыб, Исса Иорданны ары джанында, Иудеяны джерлерине киреди. Мында да джангыдан Аннга халкъ джыйылады; эм да, Кесини адетича, Ол джангыдан юретиб башлайды.

2. Фарисейле да, Аны къатына келиб, Аны къозгъар ючюн: эр къатындан талах этиб айырылыргъа боллукъмуду? — деб сорадыла.

3. Ол да алагъа джуабха: Муса сизге не буюргъанды? — деди.

4. Ала: Муса, талах къагъыт джазыб, айырылыргъа эркинлик бергенди — дедиле.

5. Исса да алагъа джуабха былай сёлешди: ол сизни къатыджюрек болгъаныгъыз ючюн бергенди сизге аллай осиятны;

6. аллындан джаратхан кёзюуда Аллах аланы эркиши эм тиширыу джаратханды (Быт. 1: 27).

7. Аньгчюндю адамны кесини атасындан, анасындан айырылыб,

8. барыб кесини къатынына байланыб, алай бла экиси да бир тёнгек болуб къалгъанлары (Быт. 2: 24), бу себебден ала энди эки тюл да, бир боладыла.

9. Да айтханыбыз кибик, Аллах бирлештиргенни, инсан айырмазгъа керекди.

10. Юйде Аны сохталары джангыдан къайтарыб ол затны сордула.

11. Ол да алагъа былай сёлешди: кесини къатынындан айырылыб, башха къатын бла юйленнген зиналыкъ этеди.

12. Бир къатын да, кесини эринден айырылыб, башхасы бла юйлене эсе, ол да зиналыкъ этеди.

13. Ол къолун тиирир ючюн, Аннга сабийлерин келтириб тебрейдиле; сохталары уа аланы тыя эдиле.

14. Аны кёрюб, Исса ачыуланды эм сохталарына былай айтды: сабийлени Меннге келирге къоюгъуз, алагъа тыйгъыч болмагъыз, Аллахны Патчахлыгъы аланыкъыды.

15. Кертисин айтама сизге, Аллахны Патчахлыгъын, сабийле кибик, къабыл этмеген адам, аннга кираллыкъ тюлдю.

16. Эм да аланы къучакълаб, къолларын алагъа тиирди эм алагъа иги дуа этди.

17. Исса джолгъа чыгъа туруб, биреу Аны къатына чабыб келиб, Аны аякъларыны аллында джерге тобукъланыб: суаблы Устаз! ёмюрлюк джашау табар ючюн, мен нетерге керекме? — деб сорду.

18. Исса да аннга былай айтды: Меннге суаблы атны нек атайса? Сынгар бир Аллахдан башха суаблы джокъду.

19. Осиятланы билесе: зиналыкъ этме; ёлтюрме; урлама; джалгъан шагъатлыкъ этме; кишини джанына тайме; кесинги атангы, анангы сыйла (Исход 20: 12 — 17).

20. Ол да Аннга джуабха: Устазым! аланы барын да мен джашлыгъымдан бери тутама — деди

21. Исса, аннга къараб, аны джаратыб, былай айтды: сени джетишмеген бир затынг барды: бар, бютюн болгъанынгы сат да, джарлылагъа юлеш, ол заман байлыкъны кёкде табарыкъса; кесинг да, къолунга къачынгы алыб, Мени ызымдан кел.

22. Ол а, ол айтылгъан сёзню джаратмай, мыдах болуб айырылды, нечюн десегиз, аны уллу мюлкю бар эди.

23. Исса да, тёгерегине къараб, Кесини сохталарына: байлыгъы болгъанлагъа Аллахны Патчахлыгъына кирмек къалай къыйынды — деди.

24. Сохталары Аны сёзлеринден къоркъгандыла. Исса дагъыда алагъа джуабха: балаларым! байлыкъгъа ышан-ганлагъа Аллахны Патчахлыгъына кирген калай къйыынды!

25. Байны Аллахны Патчахлыгъына кириринден эсе, тюени инени кёзюнден ётери тынчды—деди.

26. Сохталары уа, мардадан тышында сеир болуб, кеси араларында: да ким къутулургъа боллукъду? — дей эдиле.

27. Исса, алагъа къараб: инсанлагъа ол имкянсызды, Аллахха уа хар имкян болур; нечюн десегиз, Аллахны бютюн имкянлары барды — деди.

28. Сора Пётр Аннга: ма, биз, хар затыбызны къоюб, Сени ызынгдан айланабыз—деб сёлешиб башлады.

29. Исса да джуабха былай айтды: кертисин айтама сизге: Мени ючюн, Инджил ючюн не юйюн, не къарнашларын, не эгечлерин, не атасын, не анасын, не къатынын, не са-бийлерин, не да джерин къойгъан адамладан,

30. артыкълыкъла джюрюген эндиги заманда, джюз къат кёб юй, къарнашла да, эгечле да, атала да, анала да, сабийле эм да джерле, аны бла бирге келлик дунияда ёмю-рлюк джашау алмай къаллыкъ адам джокъду.

31. Алая бир кёб алчы артчы, артчыла да алчы боллукъ-дула.

32. Ала, Иерусалимге ёрлей, джолда баргъан кёзюуде, Исса аланы алларында бара эди, ала уа Аны ызындан бара къоркъуугъа кире эдиле. Онэкини Ол Кесине чакъырыб, Кесине боллукъну алагъа англата эди:

33. ма, биз Иерусалимге чыгъабыз, Инсанулу да башпопла бла китабчылагъа сатыллыкъды; ёлюмге махкеме этиб, Аны меджисуулагъа берликдиле;

34. ала Аны хиликге этерикдиле, Аны тюерикдиле, Аннга тюкюрлюкдюле, Аны ёлтюрлюкдюле; Ол да ючюнчю кю-нюнде тирилликди.

35. Олсагъат Аннга Зеведейни джашлары Иаков бла Иоанн келиб былай айтадыла: Устаз! Сен биз излеген бир затны этеринги тилейбиз.

36. Исса да алагъа: Мен сизге этерча не излейсиз?—деди.
37. Ала да Аннга: Сени уллулугъунга джуукъда, бирибизге Сени онг джанынгда, башхабызгъа да сол джанынгда олтурургъа эркинлик бер—дедиле.
38. Алая Исса алагъа: не тилегенигизни билмейсиз; Мен ичген аякъдан ичерикмисиз, Мен крестит этилгенча крестит этилликмисиз?
39. Ала да: этерикбиз—деб джуаб бердиле, Исса да алагъа: Мен ичген аякъны сиз да ичериксиз, Мени крестит этилгеним бла да крестит этилликсиз;
40. алая Мени онгум бла солума олтурмакъ Мени эркинлигимде тюлдю, ол кимге буюрулгъан эсе аннгады.
41. Муну эштиб, он сохта Иаков бла Иоаннга къызадыла.
42. Исса да, аланы Кесине чакъырыб, алагъа былай сёлешди: Сиз билемисиз, кеслерин халкъланы бийлери санагъанла алагъа иелик этедиле, аланы баш оноучулары да алагъа опоу этедиле.
43. Алая сизни арагъызда алай болмасын, сора сизни арагъызда уллу болургъа сюйген бар эсе, ол сизни джумушчугъуз болургъа керекди;
44. сизни арагъызда биринчи болургъа излеген бар эсе, ол барыгъызгъа къул болсун;
45. нечюн десегиз, Инсанулу да башхала Аннга къуллукъ этер ючюн келмегенди, Ол кёблеге къуллукъ этер ючюн эм аланы къутхарыр ючюн Кесини джанын берирге келгенди.
46. Иерихоннга келдиле. Ол Кесини сохталары эм кёб халкъ бла бирге Иерихондан чыкъгъан кёзюулеринде, Тимейни джашы сокъур Вартимей, садакъа тилей, джол юсюнде олтуруб тургъанды.
47. Келген Исса Назаретли болгъанын эштиб, ол: Исса, Даутну Джашы! джазыкъсын мени—деб къычырыб, сёлешиб башлагъанды.
48. Бир кёбле аны сёлешгенин тыяргъа къюрешедиле; алай болгъанлыкъгъа ол алгъындан да бек: Даутну Джашы! джазыкъсын мени—деб къычырыб турады.
49. Исса тохтагъанды эм да аны Кесине чакъырыргъа буюргъанды; сокъурну чакъырадыла эм аннга: къоркъма, ёрге тур, чакъырады сени—дейдиле.
50. Ол юсюнден тыш киимин атады эм да, ёрге туруб, Иссаны къатына келеди.

51. Аннга джуаб эте, Исса: Менден сен не излейсе?—деб сорады. Сокъур да Аннга: Устаз! кёзлерими кёрюрлерин излейме—деди.

52. Исса да аннга: бар, сени иманынг сени къутхарды—деди. Ол да, олсагъат кёзлери ачылыб, Иссаны ызындан джолгъа чыкъды.

Онбиринчи башы

1 Исса Христосну уллу сый бла Иерусалимге киргени. 12 Кёгетсиз инджир терекге этилген къаргъыш. 15 Исса храмны ариулайды. 22 Аллахха болгъан инам-сеирликле болдурады. 25 Кечмеклик амалсыз керек болады. 27 Исса фарисейлени Кесинден хисаб излегенлерини хакъсыз болгъанын алагъа кёргюзеди.

1. Алайдан чыгъыб Иерусалимге, Виффагиягъа, Вифаниягъа, Елеон тауна джуукълашханлай, Исса Кесини эки сохтасын ииб,

2. алагъа былай айтады: ол аллыгъыздагъы элге туура барыгъыз; аннга кире туруб, сыртына хич киши минмеген бир джаш эшекни, тагъылыб тургъанлай, табарыкъсыз; аны алайдан бошлаб бери келтиригиз,

3. эм да биреуню сизге: »сиз не этесиз?« дегени болса, ол Раббиге керекди—деб джуаб беригиз; ол иер аны бери—деди.

4. Барадыла ала, эм орамда бир эшикни аллында, тагъылыб тургъан джаш эшекни табыб, алайдан аладыла.

5. Алайда сюелиб тургъанла да былагъа: не этесиз, эшекчикни тагъылгъан джериңден нечюн тешесиз?—деб сордула.

6. Была да Исса буюргъанча айтадыла; ала да быланы бошлайдыла.

7. Эшекчикни алайдан Иссагъа келтирдиле, эм аны сыртына кеслерини киимлерин саладыла; Исса да аннга минеди.

8. Бир кёбле кеси киимлерин джолгъа джайдыла, башхалары да терекледен чырпыланы кесиб алыб джолгъа джайдыла.

9. Аллындан баргъанла, артындан келгенле да къычырыб: осанна![1] Раббини аты бла келген мубарекди!

---

1 Осанна — игилик бер — деген магъанада алгъыш

10. Раббини аты бла келген атабыз Даутну Патчахлыгъы мубарекди! Миикледе осанна! — дей эдиле.

11. Былай бла Исса Иерусалимге келеди, эмда анда храмгъа[2] киреди; тёгерегинде хар затха къараб, заман кеч болгъаны себебден, андан чыгъыб онэкилери бла Вифаниягъа барады.

12. Экинчи кюн, ала Вифаниядан чыкъгъанлай, Иссаны ашары келгенди;

13. узакъдан чапракълары бла джабыулу бир инджир терекни кёрюб, ашар кибик бир заты болурмеди—деб къатына келеди; алая аны чапракъларындан башха джугъу болмагъанын кереди; да инджир болур кёзюу да тюл эди.

14. Исса терекге: бюгюнден башлаб сенден киши ёмюрде да кёгет ашамасын—дейди. Аны ол сёзлерин сохталары эштедиле.

15. Иерусалимге келдиле. Исса, храмгъа киргендей, аны ичинде сатыу - алыу этгенлени къыстаб башлады; ачхаауштуруучуланы столларын эм кёгюрчюн сатыучуланы шиндиклерин аудурду;

16. эм да храмны ичи бла ары - бери ташыугъа эркинлик бермеди.

17. Исса былай айта, халкъны юрете эди: »Мени юйюм бютюн миллетле ючюн дуа юйюдю« — деб джазылмагъанмыды? сиз а аны аманлыкъчыланы уясына бургъансыз. (Исаия 56: 7. Иерем. 7: 11).

18. Муну китабчыла бла башпепла эштиб,Иссаны джояр мадар излей эдиле; нечюн десегиз, бютюн халкъ Аны окъууна сеир болгъаны ючюн, Андан къоркъа эдиле.

19. Кеч болгъанлай а, Ол шахардан чыгъыб кетди.

20. Эртденбла, алайдан озуб бара, инджир терекни тамырына дери къуруб тургъанын кёрдюле.

21. Ол эсине тюшюб, Пётр Аннга: Рабби! къарачы, ол Сен къаргъагъан инджир терек къуу болуб турады—деди.

22. Исса да, аннга джуаб эте, былай айтды:

23. Аллахха инамыгъыз болсун. Кертисин айтама сизге: бу таугъа биреу: »кёлтюрюл да, тенгизге бат« деб, джюрегине да ишек келтирмей, аны алай боллугъуна да инанса, аны айтханы боллукъду.

---

2 Храм — »Аллахны юйю« деб аталгъан Иерусалимде уллу юй.

24. Ол себебден айтама сизге: дуагъызда не тилесегиз да, бериллигине инансагъыз, — ол сизге бериллкди.

25. Сора дуагъа тургъан кёзюуюгюзде, биреуден кёлюгюз къалгъаны бар эсе, аны кечигиз, ол заманда Кёкледеги Атагъыз да сизни эттен гюнахларыгъызны кечер;

26. кечмей эсегиз а, сизни Кёкледеги Атагъыз да сизни гюнахларыгъызны кечерик тюлдю.

27. Джангыдан Иерусалимге келедиле. Эм да Исса храмны ичинде айланнган заманда, Аны къатына башпопла, китабчыла эм да къартла келиб,

28. Аннга былай сорадыла: эттен затларынгы не изин бла этесе? не уа ким берди Сеннге бу затланы этерге эркинлик?

29. Исса да алагъа былай джуаб берди: Мен да сизге бир затдан сорайым, Меннге джуаб этигиз; олзаман Мен да сизге, аны кимни изни бла этгеними айтырма;

30. Ахияны крестит этиую кёкледенми болгъанды, огъесе адамладанмыды? Меннге джуаб беригиз — деди.

31. Ала да кеси араларында былай тюшюне эдиле: »кёкледен« десек, Ол бизге: »сора сиз аннга нек инанмагъан эдигиз?« — дерикди.

32. »Адамладан« деб айтыргъа да халкъдан къоркъа эдиле; нечюн десенг, ала бары да Ахия керти пайгъамбарды — деб инана эдиле.

33. Бу себебден Иссагъа: билмейбиз — деб джуаб бердиле. Олзаман Исса да алагъа: Мен да айтмам сизге аны не эркинлик бла этгеними — деб джуаб берди.

Онэкинчи башы

1 Гюнахлы джюзюмчюлени юслеринден айтыу. 17 Джасакъны юсюнден джорукъ: кесарныкъын кесаргъа, Аллахныкъы Аллахха. 18 Ол тирилгенни джалгъаннга санагъан саддикейлени ётюрюклерин айгъакълайды. 28 Эм баш осиятланы белгили этеди. 38 Ол Кесини сохталарына, китабчыланы уллукёллюлюклери бла экибетлиликлеринден къорунургъа керек болгъанларын англатды, 48 аланы эслерин бир джарлы къатынны уллу къурман этгене бёлдю.

1. Сора Исса алагъа айтыула бла былай англатыб башлады: бир киши джюзюм бачха орнатады, тёгерегине буруу этеди, джюзюм сыкъгъан тегене джарашдырады, бир къараул юйчюк да къурады, ызы бла да аны джюзюмчюлеге ортакъ бериб кетеди.

2. Заман бла кесини джумушчусун бачхадан кёгет алыб келсин — деб джюзюмчюлеге джибереди;

3. ала уа, аны тутуб тююб, джукъ да бермей, ызына ашырадыла.

4. Дагъыда ол алагъа башха джумушчусун джибереди; аны да, башын ташла бла тешиб, сыйсыз этиб ызына иедиле.

5. Дагъыда ол бир башхасын иеди: аны уа ёлтюредиле; быладан башха ийгенлеринден да бир бёлегин тюедиле, бир бёлегин да ёлтюредиле.

6. Эм ахырында, андан уялырла деген мурат бла, алагъа кесини джангыз сюйген джашын джибереди.

7. Алай болгъанлыкъгъа, джюзюмчюле бирбирлерине: атасыны тюбю аннга къаллыкъды; барайыкъ да ёлтюрейик аны, мюлкю да бизге къалыр — деб тиллешедиле.

8. Да айтханлары кибик, аны да тутуб ёлтюредиле эм джюзюм бачхадан тышына атадыла.

9. Энди не этерикди джюзюм бачханы иеси? Келликди эм да, джюзюмчюлени ёлтюрюб, бачхасын башхалагъа берликди.

10. Сиз китабда джазылгъан бу сёзлени окъумадыгъызмы: »юй ишлеучюле джаратмай къойгъан таш мююшню башы болду:

11. бу — Раббиденди, ол бизни кёзлерибизге сеирлик затды« (Псал. 117: 22—23).

12. Ала Иссаны тутаргъа умут этедиле, алая халкъдан къоркъадыла; нечюн десегиз, ол айтыуну алагъа юлгюге айтылгъанын англайдыла; Аны къоюб алайдан къорайдыла.

13. Сора ызы бла Иссагъа, Аны сёз бла тузакъгъа тюшюрюр ючюн фарисейле бла иродчуланы джибередиле.

14. Ала келиб былай айтадыла: Устазыбыз! биз билебиз, Сен тюзсе, бирисине да бетсинирге излемейсе, бир адамны айырыб къарамайса, харкимни Аллахны керти джолуна тюзетесе; кесаргъа[1] джасакъ берирге тынчлымыды, тюлмюдю? береикми биз, огъесе бермеикми?

---

1 Кесарь (цезарь) — эски Рим патчахланы титуллары.

15. Алая Исса, аланы экибетлиликлерин биле, алагъа: Мени джангылтыргъамы кюрешесиз? Мен кёрюр ючюн Меннге бир динар[2] келтиригиз — дейди.

16. Ала динар келтиредиле. Олзаман алагъа: бу сурат бла джазыу кимникиледиле? — деб сорады. Ала да: кесарныкъыладыла — дейдиле.

17. Исса да алагъа джуабха: кесарныкъын кесаргъа, Аллахныкъын Аллахха беригиз — дейди. Ала да сеирсинедиле.

18. Андан сора, ёлгенден сора тирилмек джокъду — деген саддукейле келедиле эм да Аннга былай сорадыла:

19. Устаз! Муса бизге былай джазгъанды: »биреуню къарнашы ёлюб, сабий да болмай, къатыны тул къала эсе, къарнашы аны къатынын алыб, ёлген къарнашына тёлю джетишдирсин«. (Второзак. 25: 2)

20. Джети къарнаш бар эдиле: аладан бири къатын алды, ёле туруб а сабий къоймады;

21. къатынны экинчи къарнаш алды, алая ол да, сабий къоймадан, ёлдю; ючюнчю къарнашы да алай.

22. Ол къатынны джетиси да алдыла, сабий а къоймадыла. Къатын да аланы барындан сора ёлдю.

23. Энди къыямат кюн келиб, была бары да тирилген заманда, ол къатын къайсыныкъы болургъа керекди? нечюн десенг, ол аланы барыны да къатыны болгъанды.

24. Исса алагъа былай джуаб береди: сиз не Китаблада джазылгъанланы, не да Аллахны къудретин билмеденми тющгенсиз джангылыч джолгъа?

25. нечюн десегиз, ёлгенле тирилгенден сора не къатын аллыкъ тюлдюле, не да эрге барлыкъ тюлдюле, ала, мёлекле кибик, кёкледе айланнныкъдыла.

26. Ёлгенлени тирилликлери юсюнден а сиз Мусаны Китабында, Аллах кёкенден аннга: »Мен Ибрэхимни Аллахыма, Исхакъны да Аллахыма, Якъубну да Аллахыма« — дегенин окъумадыгъызмы? (Исход 3: 6).

27. Аллах ёлгенлени Аллахы тюлдю, джашагъанланы Аллахыды; былай бла, сиз бек джангыласыз.

28. Бу даулашханланы эштиб, Иссаны да тюз джуабла бергенин кёрген, китабчыладан бири Аны къатына келиб, Иссагъа: осиятладан эм биринчиси къайсыды? — деб сорду.

---

2 Динарий — ол заманны ачхасы.

29. Исса да аннга бу джуабны берди: осиятладан биринчиси: »тынгла, Израил! Рабби Аллахыбыз — сынгар бир Раббиди;

30. Рабби Аллахынгы бютюн джюрегинг бла, бютюн джанынг бла, бютюн англамынг бла, эм да бютюн кючюнг бла сюй«: ма буду биринчи буюрукъ (Второзак. 6: 4—5).

31. Экинчи осият да буду: »кесинги джуугъунгу, кесинги сюйген кибик, сюй«; быладан башха, быллай баш буюрукъ, джокъду.

32. Китабчы да Аннга былай сёлешди: иги Устаз! Сен кертини айтдынг, Аллах джангыз бирди, Андан башха, Аны кибик джокъду;

33. эм да Аны бютюн джюрекден, бютюн джандан, бютюн къуввет бла сюерге керекди, эм да джуугъунгу, кесинги къалай сюе эсенг, аны алай сюерге керексе — была бютюн къурман кюйдюрмеледен эм суаблыкъла этгенден да багъалыдыла.

34. Исса, аны акъыллы джуаб бергенин кёрюб, аннга: сен Аллахны Патчахлыгъындан узакъ тюлсе — деди. Андан сора уа Аннга соруу берирге киши базмады.

35. Храмда халкъны юретиуюн бардыра, Исса былай айта эди: Христос Даутну джашыды — деб китабчыла къалай айтадыла?

36. Нечюн десегиз, Даут кеси Сыйлы Рух бла: »Рабби Аллах мени Раббиме: сени тушманларынгы Сени аякъларынгы тюбюне салгъынчы, Сен Мени онг джанымда олтур« — дегенди. (Псал. 109: 1).

37. Былай бла, Даут кеси айтады Аннга Раббим — деб, сора Ол Даутну джашы къалай болур? Аны бу айтханларына кёб халкъ разылыкъ бла тынглай эди.

38. Исса, халкъны Кесини окъууна юрете туруб, былай атма эди: узун киимлени кииб джюрюрге сюйген, халкъ джыйылыулада саламланы алыргъа сюйген,

39. синагогалада алда олтурургъа эм да учалада биринчи орунда олтурургъа алышхан китабчыладан башыгъызны сакълагъыз;

40. ол тул къатынланы юйлерин ашагъанла эм кёзбаулукъгъа узун-узун дуа этгенле, къаты терсленникдиле — деди.

41. Сора Исса, ачха джыйылгъан кюбюрню къатына келиб, халкъны аннга къалай ачха атханына къарады. Байладан бир къауму кёб ата эди.

42. Алайгъа келген бир джарлы тул къатын да бир кодрант[1]
тутхан эки лепта салды.

43. Исса, Кесини сохталарын чакъырыб, алагъа: кертисин айтама сизге, бу джарлы тул къатын, ары ачха салгъанланы барындан эсе кёб салды.

44. Нечюн десегиз, башхала ачхалары кёблюкден бередиле, ол а бютюн болгъанын, кесини ашарына кереклисин да береди.

Онючюнчю башы

1 Исса Иерусалимни оюллугъун, табигъат къыйынлыкъла боллугъун эм да, 9 Христос бла Инджил ючюн Аны сохталарын инджитириклерин аллындан айтады. 10 Инджил бютюн миллетле арасында англатылыргъа керекди. 14. Уллу бушуу. 24 Христосну келирини ышанлары 32 аны кюню эм сагъаты. Атадан башхалагъа ачыкъ тюлдю. 33 Исса Кесини сохталарын сакълыкъгъа эм да дуа этерге чакъырады.

1. Ол храмдан чыкъгъан кёзюуде, Аны сохталарындан бири Аннга: Устаз! бир къара, къаллай ташла, къаллай юйле (мекямла) бардыла! — деди.

2. Исса да аннга джуабха: кёремисе бу уллу юйлени? была бары оюллукъдула, былайда таш юсюнде таш къаллыкъ тюлдю — деди.

3-4. Сора Исса Елеон таунда храмны туурасында Кеси джангыз олтургъан заманда, Пётр, Иаков да, Иоанн да, Андрей да Аннга: айт бизге, къачан боллукъду ол оюлуу, аны кёргюзген не ышан барды? — деб сордула.

5. Исса да, алагъа джуаб бере, былай айтыб башлады: сакъ болугъуз, бир башхасы сизни джангылтмасын;

6. нечюн десегиз, бир къаумла Мени атым бла келиб, Менме — деб бир кёблени джангылтыргъа боллукъдула.

7. Къазауатла юслеринден хапар эм къазауат сёзле эшитсегиз, къоркъмагъыз: ала болургъа кереклидиле: алая ол ахыры тюлдю.

[1] Кодрант, лепта — ол заманны ачхалары.

8. Нечюн десегиз, миллет миллетге, патчахлыкъ патчахлыкъгъа къаршчы къобарыкъды; джер-джерде джертебрениуле боллукъдула, ачлыкъла, чайкъалыула да боллукъдула. Бу аурууланы аллыды.

9. Алая сиз кесигизни эслегиз; сизни азаблаучу махкемелеге берирге боллукъдула, синагогалада тюйерге эм да оноучуланы, патчахланы алларында Мени ючюн сизни шагъатха сюерге боллукъдула.

10. Аллындан Инджил бютюн миллетлеге ауаз бла англатылыргъа керекди.

11. Сизни махкеме джерлерине элтиб тебреселе, анда не айтырыгъызны аллындан тюшюнюб кюрешмегиз; ол сагъатда акъылыгъызда не болса, аны айтыгъыз: нечюн десегиз, айтхан сиз тюл да, Сыйлы Рух боллукъду.

12. Къарнаш къарнашны, ата балаларын ёлюмге берликди; балала да ataларына, аналарына къаршчы аякъланыб, аланы ёлтюрлюкдюле.

13. Мени атым ючюн бютюн бары сизни эрши кёрлюкдюле; ахырына дери чыдаялгъан къутуллукъду.

14. Даниил пайгъамбарны айтханы кибик, къоркъунч затны болмазлыкъ джерде тургъанын кёрсегиз, — окъугъан англасын, — ол заман Иудеяда джашагъанла таулагъа къачсынла;

15. юйню башында болгъанла, андан эниб, юйню ичинден ары-берибизни алабыз демесинле;

16. къырда болгъанла да, кеслерини киимлерин алыргъа — деб ызларына къайтмасынла.

17. Ол кюнледе къыйынлыкъны джетери буаз къатынла бла эмизик сабийлегеди!

18. Сизни къачыуугъуз къыш болмасын — деб тилек этигиз.

19. Нечюн десегиз, ол кюнледе, Аллах дуняны джаратхандан бери болмагъан, таб мындан сора да болмаз кибик, бир инджиу боллукъду.

20. Эм да Рабби ол кюнлени азалтмаса эди, джаны болгъан хич бир зат къутулалмаз эди; алая Ол Кеси сайлагъанланы хатери ючюн, ол кюнлени къысхартханды.

21. Ол кёзюуде сизге биреу: »ма, мында Христос« неуа: »ма, анда«, — дегенликге инанмагъыз.

22. Нечюн десегиз, джалгъан христле бла джалгъан пайгъамбарла чыгъыб, ышанла-сеирликле кёргюзе, инсанланы алдаб тебрерикдиле, къолларындан келсе, сайланнганланы да.

23. Сиз а сакъ болугъуз: Мен сизге аллындан хар боллукъну айтдым.

24. Алая ол къыйын кюнледе, ол джунчуудан сора, кюн мутхузланныкъды, ай да кесини джарыгъын берлик тюлдю,

25. джулдузла да кёкден тюшерикдиле, кёкледеги къудретле да салланныкъдыла.

26. Олзаманда Инсанулуну, уллу къудрет, уллу сый бла, булутлада келгенин кёрлюкдюле.

27. Ол кёзюуде Ол да Кесини Мёлеклерин джибериб, Кесини сайланнганларын джерни учундан тутуб, кёкню учуна дери, тёрт джанындан джыйдырлыкъды.

28. Инджир терегинден юлгю алыргъа керексиз: аны булчукълары джумушаб, чапракъ ачыб тебрей эселе, джаз джуукълашханын билликсиз.

29. Аны кибик сиз да, ол айтылгъан ышанланы кёргенлеигизге, ол джуукълашханын, босагъада болгъанын билигиз.

30. Сизге кертиснин айтама: бу тёлю кетгинчи огъуна ол ишле боллукъдула.

31. Кёк бла джер кетерле, алая Мени айтханларым кетмезле.

32. Алая ол кюнню неуа ол сагъатны бир киши билмейди, не кёкдеги Мёлекле, не Джашы, джангыз Атасы билир.

33. Сакъ болугъуз, эслеб туругъуз, тилек этигиз, нечюн десегиз, ол заманны къачан джетерин биллик тюлсюз.

34. Бу, биреу юйюн къоюб джолгъа чыгъа, кесини джумушчуларына буюрукъ бергеннге эм да аланы харбирине этер ишин кёргюзгеннге, эм эшик сакълаучусуна сакъ бол дегеннге ушайды.

35. Да былай бла, сагъайыб туругъуз; нечюн десегиз, юйню иеси къачан келлигин билмейсиз, ашахмдамы, неуа кечеортасымы, хороз кычырамы, огъесе танг атыбмы;

36. билмей тургъанлай келиб, сизни джукълаб тургъанлайыгъызгъа табмасын.

37. Сизге не айта эсем, барына да аны айтама, уяу туруyз .

Онтёртюнчю башы

1 Башпопла бла китабчыла Иссаны ёлтюрюрге тиллешедиле.
3 Бир къатын келиб Аны башына багъалы нард джауну тёгеди.
10 Иуда Искариот кюмюш ачхалагъа Иссаны тасхасын бе-

реди. 12 Иссаны сохталары бла бирге этген ахыр шхууру. 22 Ашхам шхуур адетни салыннганы. 32 Исса Гефсимания бачхасында юч кере дуа этеди. 43 Иуданы уппа бла этген сатлыкълыгъы. 46 Иссаны тутулгъаны. 50 Сохталары Аны къоюб къачадыла. 53 Башпопланы джанында Иссагъа махкеме этилгени. 66 Пётрну къайтханы.

1. Эки кюнден сора Пасха байрамы бла къорлукъсуз ётмеклени кёзюую келлик эди; башпопла бла китабчыла уа, Иссаны не хийла бла тутуб ёлтюреик — деб айлана эдиле;

2. алая, халкъ аякъланмаз ючюн, сынгар байрамда болмасын — дей эдиле.

3. Сора Исса Вифанияда келепен ауруулу Симонну юйюнде олтуруб тургъан бир кёзюуде, бир къатын бир акъ алебастр саутда, бек багъалы нард джауну келтириб, Аны башындан къуйду.

4. Алайдагъыладан бир къауму уа, ачыуланыб бирбирлерине: ол багъалы затны нек сыраф этеди? — дедиле.

5. Аны, алай этгенден эсе, ючджюз динаргъа сатыб садакъачылагъа берсе файдалы эди — деб къатыннга мурулдадыла.

6. Исса да алагъа былай айтды: къоюгуз аны, нечюн джунчутасыз аны? ол Мени ючюн игилик этди.

7. Садакъачыланы сиз хар заманда да табарсыз, излеген заманыгъызда да алагъа суаблыкъ этерсиз; Мени уа харкъуру да табалмазсыз.

8. Ол Меннге къолундан келгенни этди: Мени Санымы асралырындан алгъын джаулады.

9. Кертисин айтама сизге: бютюн дуняны Инджилден ауаз берилген джерлеринде бу къатынны этген заты да эскертилликди.

10. Онэкиден бири болгъан Иуда Искариот да, Иссаны тасхасын берир ючюн башноплагъа барады.

11. Ала да аны эштиб къуанадыла эм аннга кюмюш ачхала берирге айтадыла. Ол да Аны бир таб заманда алагъа къалай берирем — деб излейди.

12. Къорлукъсуз ётмек бишириуню ал кюню, Пасха къозуну кесе туруб, сохталары Аннга: пасха ётмекни къайда ашарыкъса, биз барыб хазырлайыкъ — дейдиле.

13. Ол, Кесини сохталарындан экисин ашыра, алагъа былай айтады: шахаргъа барыгъыз, анда къошун бла суу алыб баргъан бир адам тюберикди; сиз аны ызындан барыгъыз,

14. эм да ол кирген юйню иесине: Устаз ийгенди, Ол Кесини сохталары бла Пасха ашаргъа боллукъ отоу къайсыды? — деб соругъуз.

15. Сора ол сизге хазыр, джарашдырылыб тургъан бир уллу отоуну кёргюзюрюкдю; сиз да ашарыкъны анда хазырлагъыз.

16. Аны сохталары ол шахаргъа келдиле эм да, хар затны Ол айтханча табыб, Пасханы хазырладыла.

17. Ашхам болгъанлай, Ол онэкилери бла келеди.

18. Ала олтуруб ашай тургъан кёзюуде Исса алагъа: кертини айтама сизге, сиз Мени бла ашагъанладан биригиз Мени сатарыкъды — дейди.

19. Ала мыдахланадыла эм да Аннга, бирбири ызындан: менми? менми? — деб башлайдыла.

20. Ол да алагъа джуабха былай айтды: сиз онэкини ичигизден биригиз, Мени бла бир табакъдан тиириб ашагъанладан.

21. Инсанулу, Кесини юсюнден джазылгъаннга кёре барлыкъды; алая Инсанулуну сатхан кишиге джетерик къыйынлыкъ ол къадар аурду, андан эсе туумай къалгъаны кёб иги боллукъ эди.

22. Ала ашай тургъан кёзюуде Исса, ётмекни алыб алгъыш этеди эм да, уакълаб алагъа бере, былай айтады: алыгъыз да ашагъыз; бу Мени Тёнгегимди.

23. Ызы бла да аякъны алыб, шукур этиб, алагъа берди; андан да бары ичдиле.

24. Дагъыда Ол алагъа былай айтды: бу да Мени бир кёбле ючюн тёгюле баргъан джангы осиятдан Къанымды.

25. Кертисин айтама сизге: Мен мындан ары джюзюм кёгетни суундан ичерик тюлме, Аллахны Патчахлыгъында джангы чагъырны ичер кюнге дери.

26. Андан сора бир зикир да этиб, Елеон тауна чыкъдыла.

27. Анда Исса алагъа былай айтды: бюгече сиз барыгъыз да Мени юсюмден джангылллыкъсыз, алая, »сюрюучюню урлукъма, къойла да чачыллыкъдыла« (Захария 13: 7) деген джазыугъа кёре боллукъду.

28. Алая, Мен джангыдан тирилгенимден сора, сизден алгъа Галилеягъа келликме.

29. Пётр Аннга: бары джангылсала да, мен джангылмам — дейди.

30. Исса да аннга: кертини айтама сеннге, бу кече огъуна, хороз эки кере къычыргъынчы, сен Мени юч кере атыб кетерсе — деди.

31. Пётр алгъындан да къаты: Сени бла бирге ёлюрге керек болса да, мен Сени къоюб кетмем — деди. Ол сёзню бирсиле да айтдыла.

32. Алайдан Гефсимания атлы бир элге келдиле; Ол да Кесини сохталарына: олтуругъуз былайда, Мен дуа этгинчи — деди.

33. Кесини биргесине да Пётрну, Иаковну эм Иоанны алды; сора ичин къоркъуу кючлеб, рахатсыз болуб башлады.

34. Алагъа да: джаным, ёлюб къалыр кибик, къыйналады; былайда болугъуз, уяу туругъуз — деди.

35. Сора бираз арлакъ кетиб, ол джунчуу сагъат кетеримкян бар эсе деб джерге къабланыб, тилек этди;

36. эм да: Авва Атам! хар зат Сени къолунгдан келликди; бу аякъны (инджиуню) Менден атлат; алая Мен айтхан болмасын да, Сен айтхан болсун — деди.

37. Къайтыб келиб, аланы джукълаб тургъанлай табады; ызы бла Пётргъа: Симон! сен джукълаймыса? бир сагъатны уяу туралмадынгмы?

38. Джангылычлыкъгъа тюшмез ючюн, уяу туругъуз эм да тилек этигиз; джан уяныкъды, сан а къарыусузду — деди.

39. Дагъыда, алайдан джаллаб, тилек этди, быягъы сёзню да айта.

40. Джангыдан ызына къайтыб, энтда аланы джукъуда табды: кёзлери аурлашыб болгъаны белгили эди; кеслери да Иссагъа не айтырларын билелмедиле.

41. Ючюнчю кере да алагъа келиб былай айтады: сиз энтда джукълаб тынчаямы турасыз? Болур болду, сагъат келди; ма, Инсанулу гюнахлыланы къолларына бериледи;

42. къобугъуз, барайыкъ: ма Мени сатхан джуукълашды.

43. Ол аны айта тургъан сагъатда, онэкиден бири болгъан Иуда келеди, биргесине да башпопла, китабчыла, къартла ийген кёб халкъ, къолларында къылычлары, къазыкълары бла келедиле.

44. Аны сатхан Иуда, мен кимни уппа этерик эсем, Ол Иссады — деб алагъа билдиреди; сора тутарсыз да сакълыкъ бла элтирсиз — дейди.

45. Сора олсагъат Иуда Аны къатына джуукъ къысылыб, Рабби! Рабби! — деб Аны уппа этеди.

46. Ала да келиб Аны тутуб, алыб тебрейдиле.

47. Алайда сюелиб тургъанладан бириси уа, къылычын чыгъарыб башпопну джумушчуларындан бирини уруб къулагъын тюшюреди.

48. Сора Исса алагъа былай айтады: Мени алыр ючюн, бир тонаучуну тутаргъа келгенча, къылычла, таякъла бламы келесиз?

49. Хар кюн сайын Мен сизни бла храмда бирге, сизни юрете тургъан кёзюуюмде Мени тутмайегиз да; алая Джазыуда не бар эсе, ол болсун.

50. Сора, Аны къоюб, бары да къачадыла.

51. Бир джаш а, къымыжа юсюне бир джабыуну джайыб, Иссаны ызындан тебрейди; аскерле аны да тутадыла.

52. Алая ол, джабыуун да атыб, къымыжалай къачыб аладан къутулады.

53. Иссаны башпопха келтиредиле; бютюн башпопла, къартла эм да китабчыла алайгъа джыйыладыла.

54. Пётр да узакъдан Аны ызындан къарай келе эди, башпопну арбазына да кирген эди; къуллукъчула бла олтуруб отну джанында джылына эди.

55. Энди башпопла эм бютюн синедрион[1], Иссаны терслеб ёлтюрюр ючюн, шагъатлыкъ излеб табалмай эдиле.

56. Бир кёбле Иссагъа къаршчы джалгъан шагъатлыкъ этселе да, аланы шагъатлыкълары толу болмай эди.

57. Къобуб Аннга къаршчы джалгъан шагъатлыкъ этгенледен бир талайы былай айта эдиле:

58. Аны: »Мен, бу къол бла ишленген храмны чачыб, юч кюнден сора, къол бла этилмеген бир башхасын сюйерме« — дегенин эштгенбиз.

59. Алая аланы ол шагъатлыкълары кертиге саналмай эди.

60. Олзаман башпоп, арагъа чыгъыб, Иссагъа: Сен нечюн джуаб этмейсе? Сеннге къаршчы ала не айтадыла?—деб сорду.

61. Алай болгъанлыкъгъа Ол, тынглаб тургъандан башха, джуаб этмеди. Дагъыда башпоп Аннга: Миикдегини джашы Христос Сенмисе? — деб сорду.

62. Исса да: Менме; эм Инсанулуну Аллахны онгунда олтургъанын эм да кёклени булутларында келгенин кёрлюксюз — деди.

63. Олзаман башпоп, кесини киимлерин джыртыб: мындан сора бизге шагъатланы не кереклиси барды?

---

1 Синедрион — эски Иудеяда баш шура.

64. Эштдигиз сиз динсиз сёзлени; сиз къалай къарайсыз? — деди. Ала бары да Иссаны терсге эм ёлюмге тыйыншлыгъа санадыла.

65. Андан сора бир къаумла Аннга тюкюре эм, Аны бетин джабыб, Аны ура, Аннга: энди эт пайгъамбарлыкъ — дей эдиле. Джумушчула да Аны джаякъларына ура эдиле.

66. Пётр тюбюнде арбазда болгъан кёзюуде, башпопну джумушчу къатынларындан бири келиб,

67. эм да, джылына тургъан Пётрну кёрюб, аннга джити къараб: сен да Назаретли Исса бла бирге болгъанса — деди.

68. Алая ол, билмейме эм сени не айтханынгы англамайма — деб, Иссадан кесин айырды. Сора алайдан кетиб, ал арбазгъа келеди; ол кёзюуде хороз да къычырды.

69. Джумушчу къатын, дагъыда аны кёрюб: бу аладанды — деб алайда сюелиб тургъанлагъа англатыб башлайды.

70. Ол дагъыда кесин Иссадан айырады. Бираздан алайда сюелиб тургъанла Пётргъа: сен тамам аладанса; сен Галилеялыса, сени сёлешгенинг да ушайды — дейдиле.

71. Ол да: мен ол сиз айтхан Адамны танымайма — деб ант этиб башлайды.

72. Ол кёзюуде хороз экинчи кере къычырады. Пётр да, Иссаны аннга: таукъ экинчи кере къычыргъынчы, сен Менден юч кере къайтырса — деген сёзюн эсине тюшюреди. Ызы бла да джылаб башлайды.

Онбешинчи башы

1 Исса Пилатны аллында. 6 Джыйын Варавваны бошланнызъын, Иссаны къачха керилирин излейди. 15 Пилат Аны къачха керирге береди. 16 Иссаны инджитиб башлайдыла. 22 Къачха керилиюую. 43 Аримафейли Юсуф, Пилатдан изин тилеб, Иссаны Тёнгегин бир дорбунда кёмеди.

1. Танг атханлай башпопла, къартла, китабчыла, бютюн синедрион бла бирге кенгешиб, Иссаны байлаб, Пилатха берелиле.

2. Пилат Иссагъа: Сен Иудей Патчахымыса? — деб сорады. Ол да аннга: аны сен айтаса — деген джуабны бериб къояды.

3. Башпопла да Аны кёб зат бла терслейдиле.

4. Пилат а дагъыда Аннга: Сен нек джуаб этмейсе? кёресе Сеннге некъадар терслик салынады — дейди.
5. Исса уа ол айтханына да джуаб этмейди, Пилат да бу халгъа сеир болады.
6. Пилатны хар байрамда халкъ кёргюзген бир тутмакъны бошлагъан адети бар эди.
7. Ол кёзюуде тутмакъда Варавва атында биреу болгъанды; ол бир аякъланыуда кесини нёгерлери бла бирге адам да ёлтюрген эди.
8. Халкъ къычырыб, хар заман этиучюсюн этсин — деб Пилатдан тилеб башлагъанды.
9. Пилат да алагъа: излей эсегиз, Иудей Патчахны бошлайым? — деб джуаб береди.
10. Ол а башпопла Иссаны зарлыкъдан къоратыргъа излегенлерин билиб эди.
11. Алая башпопла халкъны юсдюрюб, Вараввены бошланныгъын тилетедиле.
12. Пилат дагъыда алагъа: не излейсиз, ол сиз Иудей Патчахы атагъаныгъызгъа не этерими сюесиз?—деб сорады.
13. Аны къачха кер! — деб джангыдан къычырадыла.
14. Пилат алагъа: не аманлыкъ этгенди Ол сизге? — деб сорады. Алай болгъанлыкъгъа ала: кер Аны къачха! — деб алгъындан да кючлю къычырадыла.
15. Олзаман Пилат, халкъны кёлюне джетер ючюн, Вараввены алагъа бошлайды, Иссаны уа, тюйгенден сора, къачха керирге береди.
16. Аскерле уа Аны арбазны ичине элтиб, алайгъа бютеу полкну джыядыла.
17. Эм да Аннга къызыл кёлек кийдиредиле, башына да чыгъанадан эшиб тач кийдиредиле;
18. ызы бла да: къуан Иудей Патчахы! — деб Аны селеке этиб башлайдыла.
19. Аны башына къамиш таякъла бла ура эдиле, Аннга тюкюре эдиле, аллында тобукълана, Аннга башура эдиле.
20. Аны алай хиликге этиб бошагъанларындан сора, къызыл кёлекни юсюнден тешиб, Кесини киимлерин кийдиредиле эм да къачха керир ючюн, Аны алайдан къоратадыла.
21. Сора къырдан келе, алайдан озуб баргъан Александр бла Руфну аталары, Киринейли Симоннга Аны къачын зор бла элтдиредиле.
22. Былай бла Аны Голгофагъа элтедиле (бу »манглай джер« демекди).

23. Алайда Иссагъа ичирирге смирна къатышдырылгъан чагъыр бередиле, алая Ол аны ичерге унамайды.

24. Иссаны къачха кергенле, Аны киимлерин, кимге неси тюшерикди — деб чёб ата, араларында юлеше эдиле.

25. Ючюнчю сагъатда Аны къачха кередиле.

26. Терслиги: *Иудей Патчахы* болгъаныды — деб юсюне джазыу тагъадыла.

27. Аны бла бирге эки аманлыкъчыны да къачха кередиле, бирин Аны онг джанына, башхасын да сол джанына.

28. Былай бла, »аманлыкъчылагъа да тергелликди« (Исаия 53: 12) — деб Китабха джазылгъаны керти чыкъды.

29. Алайтын озгъанла, Аны кёрюб, башларын силке: аха! храмны оюб, юч кюнде джангысын ишлерик!

30. Къутхар Кеси Кесинги, къачдан да чыкъ — деб кюле эдиле.

31. Там аны кибик, башпопла бла китабчыла да кюлюб, бирбирлерине: башхаланы къутхара эди, Кесин а къутхаралмайды!

32. Христос, Израил Патчахы, бизге кёргюзюр ючюн эм да бизни инандырыр ючюн, чыкъсын энди къачдан — дей эдиле. Аны бла бирге керилгенле да Аннга уруша эдиле.

33. Алтынчы сагъатда бютюн джер джюзюн къарангылыкъ тутуб, тогъузунчу сагъатха дери турду.

34. Тогъузунчу сагъатда Исса кючлю тауш бла: »Элои! Элои! ламма савахфани?« деб къычырды; муну магъанасы: »Аллахым! Аллахым! Сен Мени нечюн атыб къойдунг?« демекди.

35. Алайда туруб, Аны эштгенледен бир къаум: ма, Илиясны чакъырады — дедиле.

36. Аладан бири уа чабыб, губканы сиркесуудан толтуруб, таякъ бла Иссагъа ичерге бериб: тохтагъыз, Илияс келиб Аны къачдан аллыкъмыды, къарайыкъ — деди.

37. Исса уа, уллу къычырыкъ этиб, джан берди.

38. Храмны ичиндеги джабыуу да, башындан аягъына дери джыртылыб, экиге айрылды.

39. Иссаны аллында тургъан джюзбашчы, Аны уллу тауш бла джан бергенин кёрюб: бу Адам керти да Аллахны Уланы болгъанды — деди.

40. Былайда узакъдан къараб тургъан тиширыула бар эдиле; аланы ичинде Мариям Магдалина, кичи Иаков бла Иосияны аналары Мариям эм да Саломия бар эдиле;

41. была Исса Галилеяда болгъан кёзюуде да Аны ызындан айланыб, Аннга джумуш этген эдиле, дагъыда Аны бла Иерусалимге келген башхала бар эдиле.

42. Байрымкюн ашхам, шабаткюнню аллында,

43. меджлисни белгили азасы, эм Аллахны Патчахлыгъын сакълаб тургъан Аримафейли Юсуф келиб, тартынмай Пилатха кириб, Иссаны Тёнгенин тилейди.

44. Пилат, Аны ёлюб бошагъаньна сеир болады; сора джюзбашчыны чакъырыб, аннга, эртдеми ёлгенди? — деб сорады.

45. Ёлгенин джюзбашчыдан юренгенинден сора, Тёнгенин Юсуфха берирге буюрады.

46. Ол да, кетен безн сатыб алыб, Аны да къачдан тюшюрюб, кетеннге бёлеб, дорбунну ичинде къаяда къазылгъан къабыргъа салады; аны аллына да бир уллу ташны аудурады.

47. Мариям Магдалина бла Иосияны анасы Мариям да Аны къалайгъа салгъанларына къараб тургъандыла.

Оналтынчы башы

1 Мёлек Иссаны тирилгенин юч тиширыугъа билдиреди. 9 Тирилген Исса Мариям Магдалинагъа, 12 элге бара тургъан эки сохтасына, 14 эм да онбир Апостолуна кёрюнеди. 15 Ол алагъа, бютеу дуниягъа айланыб Инджилин хар инсаннга англатыргъа буюрду. 19 Иссаны кёкге алыннганы.

1. Шабаткюн болгъанлай, Мариям Магдалина, Иаковну анасы Мариям эм да Саломия, Аннга барыб сюртер ючюн, ароматла сатыб аладыла.

2. Сора бек эртде, ыйыкъны ал кюнюнде, кюнню кёзю чыгъа, къабыргъа келедиле,

3. эм да бирбирлерине: ким аудурур эди бизге къабырны аллына салынган уллу ташны? — дейдиле.

4. Алая иги къарагъанлай, ташны ызына ауб тургъанын кёредиле; ол а бек уллу зат эди.

5. Къабыргъа киргенлей, акъ кийиннген бир джашны къабырны онг джанында олтуруб тургъанын кёрюб, къоркъадыла;

6. Ол да алагъа: къоркъмагъыз — дейди. Къачха керилген Назаретли Иссаны излейсиз; Ол тирилгенди, Ол мында тюлдю. Ма алгъын Ол болгъан джер.

7. Энди сиз барыгъыз, Аны сохталары бла Пётргъа: Ол сизден алгъа Галилеягъа барлыкъды; алгъындан сизге айтханы кибик, Ол сизни анда кёрлюкдю — дегиз деди.
8. Тиширыула къабыр болгъан дорбундан чыгъыб къачадыла; аланы ичлерин титреме, къоркъуу алгъан эди эм да къоркъгъанлары себебден кишиге джукъ айтмадыла.
9. Ыйыкъны биринчи кюнюнде эртден бла эртде Иисус тириледи, эм алгъын алгъаракъ ичинден джети шайтанын чыгъаргъаны, Мариям Магдалинагъа кёрюнеди.
10. Ол да барыб, алгъындан Исса бла бирге болгъан, энди джылай, сарнай тургъанлагъа хапар береди;
11. алай болгъанлыкъгъа, Ол сау болгъанын, Аны ол кёргенин айтса да, ала инанмайдыла.
12. Ызы бла башха тюрсюнде аладан экисине, ала элге бара тургъан кёзюуде, тюбеди.
13. Ала да, ызларына келгенлей, башхалагъа айтдыла; алай болгъанлыкъгъа алагъа да инанмадыла.
14. Эм ахырында, олтуруб ашай тургъанлайларына, онбирлени кеслерине кёрюндю эм да аланы инамсызлыкълары, къатыджюреклиликлери ючюн, Аны тирилиб болгъанын кёрюб айтханлагъа инанмагъанлары ючюн айыб этди.
15. Сора алагъа былай сёлешди: барыгъыз бютюн дунягъа эм да Инджилни хар инсаннга англатыгъыз.
16. Аннга инаныб крестит этилгенле къутуллукъдула; аннга инанмагъанла уа терсленникдиле.
17. Инаннганланы уа бу ышанла ашырлыкъдыла: Мени атым бла шайтанланы къыстарыкъдыла, башха джангы тилледе сёлеширикдиле;
18. джыланланы тутарыкъдыла; бир ёлтюрюр затны ичгенлери болса да, алагъа заран берлик тюлдю; къолларын ауругъанлагъа тииргенлей, ала сау боллукъдула.
19. Былай бла Рабби, ала бла ушакъ этиб бошагъанындан сора, кёкге кёлтюрюлдю эм да Аллахны онгунда олтурду.
20. Ала да кетиб, хар джерде, Раббини болушлугъу бла, Инджилни англата, сёзлерин да артдан келген ышанла бла бегите, айландыла. Амин.